

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan svojo, izvenredno modro in pravično.
 Inzerat: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži zamika za odgovor.
 Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:
 v Jugoslaviji: celoletno naprej plačan K 94— polletno . . . . . 42— 3 mesečno . . . . . 21— 1 . . . . . 7—
 V inozemstvu: celoletno . . . . . K 95— polletno . . . . . 50— 3 mesečno . . . . . 25— 1 . . . . . 7—
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 500 po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.
 Dopolnje sprejema in podpisane in zadostno frankovane. Poštepisov ne vrača.
Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Na pragu.

Prešli bodo časi negotovosti in došli bodo novi, ko se bo cela Jugoslavija posvetila ustanavljanju tvornic in ladjedelnic, zgradbi cest, železnic, kanalov, ladij, strojev za obdelovanje zemlje, vozil. Izbabljali bomo svoje vodne sile in dvigali sami ali s sodelovanjem prijateljev zaklade, ki jih skriva naša zemlja. Vedno številnejši domačini bodo delali in zaslužili. Ne samo delavci in kontoristinj, ampak tudi obratni vodje, ravnatelji in — v velikem številu in povsod domači inženirji. Slovenci, Hrvati in Srbi. Omejeno je danes njih število, toda z razvojem našega gospodarstva in naših sil bo tudi to število raso, dokler ne dosežemo razvoja, na katerega bomo ponosni in ki nam ga bodo priznali sosedi in oddaljeni narodi, ki bodo revidirali svoje današnje mnenje o nas in priznali, da smo mi, današnji »barbari«, na pragu zapada na iztok važen in uspešen činitelj evropske kulture. Takrat bomo tudi mi iznova in v drugem smislu recitali s ponosom, kar je nekdo dobrovoljni Vodnik trdil: »Tvoja zemlja je zdrava, za pridnega lega najprava. Išče te sreča, um ti je dan, našel jo boš, ak' nisi zaspan«.

Takrat bomo še le znali pravilno oceniti delo onih mož, ki niso držali rok križem v teh mesecih negotovosti, nezadovoljnosti, v tej dobi duševnih in narodnih kriz; mož, ki imajo oke uprto v bodočnost in ki verujejo v sebe, v narod, v državo, v delo. Ti možje, ki delajo na tihem in brez slavljenja in hvalisanja, so pravi kulturni delavci, ki zaslužijo, da izklesamo njihova imena v mramor, še globlje pa v spomin in v srca. Možje, ki jim sedaj javnost ne izkazuje hvaležnosti, ki jim pa bodo rodovi naših potomcev z nami vred dolžni najprisrčnejšo zahvalo.

Ti možje otvarjajo slovensko tehniko. Prihodnji ponedeljek bo ob 10. uri v veliki palači poleg rimskega zidu tihno slavile dosedanje njihovega dela, bo otvorile slovenske in jugoslovanske tehnike in Ljubljani in njen skromni pričetek, obenem pričetek nove dobe, ki prihaja. Lani je zamrlo grmenje topov v zapadnem vetru, sedaj čuje tenkoslišno uho brnenje strojev in živžev siren. Prihaja nova doba, ko bo tudi pri nas goreli plavži, ko se bo črn dim valil iz dimnikov in ko bo na tisoče umnih glav in pridnih rok prežibalo in ustvarjalo.

Pozdravljena slovenska tehnika v novi Jugoslaviji!

Državno posojilo nosi 4%!

Demokracija in vlada.

Naglasili smo svoječasno, da je žalostno, da je prišlo do prekega sode pri nas. V zvezi s koroškimi dogodki so se pojavila stremjenja, ki so sad sedanje dobe, neizvestnosti, duševne krize, hujkanja. Sad vojne. Ne pozabimo, da še ni končana in da se lahko dogode stvari, da še ne bo tako kmalu končana. Nemci še niso podpisali, in četudi podpisajo, groze že sedaj. Francija je Pyrrhova zmagovalka, ki se premaganca boji. Mi pa smo proti volji raznih nasprotnikov dobili svobodo s pomočjo srbskega dela naroda in moramo to svobodo utrditi.

Svoboda se ne utrjuje s svobodo. To je aksiom, ki ga je zgodovina pokazala nešteto krat in ki se je v malem dokazal tudi pri nas. Neomejena svoboda je dobila izrastke, ki so nevarni tej svobodi sami, nevarni narodnemu jedinstvu, napredku, nevarni socialnemu razvoju, nevarni reformam, nevarni prehrani in prometu, nevarni redni upravi, nevarni toref vsemu, kar vzdržuje redno in mirno življenje ljudstva. Že se kažejo dobre posledice vladnega soglasnega čina. Avtoriteta vlade se je dokazala. Dokazati se je morala. Hujskaci utihajo. Nekaj roparjev je prejele zaslužno kazen. Disciplinacija se utrjuje. Rezervisti prihajajo in bodo v nekaj dneh polnoštevilno pri izvrševanju svoje dolžnosti. V kratkem se bo mogel preki sod zopet odpraviti, čim pade odločitev glede severozapadne meje in čim se izkaže, da je red ne samo zopet vzpostavljen, ampak tudi ustaljen. Dokazalo se je, da je ogromna večina naroda na oni strani, ki takšen red želi in celo zahteva in da tvorijo hujskaci neznamen odstotek vsega prebivalstva. Tembolj upravičena je proti njim naredba, ki ne dovoli majhnim manjšini terorističnih činov, niti terorističnega gozbežanja in jezikanja.

Bolestno neznanje in morda zopet tudi delo teh hujskacev, ki so se zdaj poskrili, je pa rodilo novo pomislek: »Preki sod je naperjen proti delavstvu, proti njegovim organizacijam ali voditeljem.« Nič ni bolj napačno od takih govoric. Demokrati vseh strank, pred njimi jugoslovanski demokrati, ne morejo dovolj obsoditi take govovice.

Bili bi prvi, ki bi protestirali proti takšni zlorabi potrebne naredbe, nikdar ne bi hoteli pri taki zlorabi sodelovati. Preki sod je izjemna naredba, potrebna v izjemnih časih. Ni v našem programu. Vlada mora biti parlamentarna, mora biti izraz ljudske volje in organ dela, ne pa instrument, s katerim izvršuje manjšina diktaturo. Nikdar ne bomo dopustili oligarhije, kakor ne sprejemamo »diktature proletarijata«. Volja ljudstva pa je danes, da se zatre hujskarije proti državi in narodnemu jedinstvu, da se zatre komunistem in da se prepreči manjšini nemških kolonistov zarotništvo proti temu, kar smo si do sedaj pridobili s sto in tisočletnim trp-

ljenjem ljudstva. To ljudstvo ni trpelo zaman, zato si tudi ne da izrgati od notranjih sovražnikov, kar si je pridobilo.

Ivan Prekoršek: Spodnještajerska mesta in tri.

Pod vplivom javnega mnenja in iz premišljene trgovske previdnosti so poprejem nemški in nemškutarski trgovci in obrtniki ob preobratu za silo pobelili nemške napise ali odstranili nemške napisne deske, nekaj je k temu pripomogla ponekod tudi ulica, ki je hotela malo maščevanja za vse krivice in velike nasilnosti iz preteklih časov. Ni pa še do danes v celem deset slučajev, da bi ti »čez noč izpreobrnjenec« uvedli slovenske napise ali kakorkoli izpremenili svoje življenje. Čakali so in še čakajo, ker še vedno upajo, da bi utegnili še priti kako drugače. Danes so konečno po poročilih dnevi in že ure teh upov šteti. Ni pa iskati edinega razloga za navedeni pojav samo v pogrešenih upih in nadah pač pa v veliki in odločilni meri v dejstvu, da hoče preostanek nemštva in nemškutarje živeti še nadalje med nami ločeno strogo nemško življenje kot gospodarsko in kulturno dovolj krepka in nacionalno dovolj zavedna manjšina.

Tako je tudi razumeti zadnji uvodni članek »Deutsche Wacht«, ki je pretečeno soboto zadnjič pod imenom »Deutsche Wacht« izšla v Celju. Ista ideja bo nosila v naslovu lebofjodolžno ime Cillier Nachrichten. List se je ves čas svojega življenja naslanjal v prvi vrsti na Celje, v zadnjih letih je njegova zasloba zunanja Celja postala že popolno neznamna, našel si ga pač še v hišah posebnih gorečih ali pa posebno plahih ljudi po raznih trgih po deželi. List je bil strupen glasnik surove sile, zanj ni obstojala resnica niti postava na papirju, saj so bili izvršitelji one papirnate avstrijske postave objednen duševni očette in podporniki lista: nemški sodniki, zdravniki, uradniki, trgovci in obrtniki. Ti so bili nositelji nemške kulture med nami v preteklosti, in njih glasilo je bila »Deutsche Wacht«. Z državnim preobratom je postalo drugače: nemško uradništvo, ki je kot ekspozent nemške ekspanzivnosti službovalo pri nas, je moralo ostaviti službo v novonastali naši državi in si poiskali dela in kruha v Nemški Avstriji. Ostalo jih je pač še nekaj vsled slovenske popustljivosti, v privatnih nemških podjetjih je ostalo vse pri starem, ostali so tudi zvravniki, odvetniki, trgovci in obrtniki. Ti hočejo torej v bodoče tvoriti nemško politično ozadje listom kakor je v Mariboru Marburger Zeitung in v Celju nova »Cillier Nachrichten«.

Dobro je, da se poznamo in da vemo, v kateri smeri hočejo preostali Nemci in nemškutarji pri nas javno živeti. V praksi so se v dnevih proslave 1. majnika vrkli v naračje socialni demokrati. V kolikor je ta stranka tudi narodna in v kolikor ni bila z nemške

strani to samo demonstracija bi videli v tem korak približevanja. Ker pa je težko umljiva spojitev nemških kapitalistov s slovenskim in nemškutarskim delavstvom in malim uradništvom, vidimo v onem sklenjenem pojavu premissljeno demonstracijo in odpor proti stremljenju našemu, ki gre naravno za tem, da se razmere v vsem našem javnem življenju čimprej popolno izčistijo in ustalijo.

Iz tega vidika smatram jaz za pravilno in primeno, da gospodarsko in narodopolitično obravnavamo nemško manjšino na Slovenskem Štajerskem. Vsa njena brezpomembnost se bo po moji sodbi itak mnogo prej, ko marsikdo misli, pokazala.

Po dogodkih zadnjih dni, ki niso bili naravno prijetni, je zavladala po cellem teritoriju Slovenske Štajerske neka mrzlična nervoznost, ki je videla vstajati strahove tudi tam, kjer jih ni bilo. In tako je z nepotrebnim strahom rasel tudi nezalužen ugled ali recimo boljše pomen preostankov one majšine, ki nas je s pomočjo razpadlega sistema obvladovala skozi toliko deset in stoletij.

V zvezi z vsem tem pa hočem še reči, da ni nič manj slaba in usodna kakor napačna popustljivost ona pavšalna obsodba ali odbijanje iz prejšnjih časov zapeljanih ljudi. Ta pojav je najnezdruvnejši, da hoče biti vsak že sodnik, poklican ali nepoklican, čez vse, ki so vsled slabe vzgoje ali radi ljubega kruha hodili po drugih potih in se jih hoče danes iz grde sebičnosti in konkurenčnega strahu odvrčati od nas. Poleg dobre šolske vzgoje, ki je posvečena naraščanju, česar nisja ki najtrezno in vzgojopoučno informira o vseh vprašanih javnega življenja čaka izredno velika naloga naše trgovsko-obrtno organizacije, v kojih naj bo prostora tudi za vse razne »izpreobrnjenec« in tudi prave Nemce, ki želijo med nami mirno živeti in pošteno delati. Grobov je poln cel svet, čas je že, da mislimo na življenje in pridno delo na vseh poljih naše velike nove domovine. Z Nemci, ki ostanejo med nami bomo pa znali primerno in pravilno pravilno ravnati šele tedaj, ko izgenemo iz našega mozga vsj žl sledovi našega stoletnega suženjstva, v tem pogledu pa nam vsem še mnogo manjka.

Moja Gorica.

Bliža se odločitev! Morda je pravičnejše, ako rečemo: Bliža se čas, ko bomo izvedeli, kako so odločili močniki v Parizu. Zdi se, da je kocka že padla.

Nikdar se nisem bal, da bi nam vzeli Reko. Tako zelo udariti pameti v lice, tega vendar niso mogli napraviti. A postavili so tehtnico in na eno stran so postavili teh par renegatov in »privedrancev«, na drugo so pa deli vso Primorsko, del Koroške, del Kranjske in večji del Istre. In to se sedaj zove »pravica«.

O moja lepa, solčna Gorica! Mesto moje rojstva, mesto moje mladosti! Res je, nisi več ono, kar si bila. Ko sem stopil po treh letih vojne na vrh svojih staršev, ni bilo več onih starih kostanjev, pod katerih senco smo s prijatelji opetovali pred maturo še zadnje strani zgodovine, literature in matematike. Ni bilo več one cementne mize v uti, ki jo je dal postaviti moj oče. Ni bilo več rož, ki so jih gojile leta in leta materine roke.

Blato, jame, jarki, grane, razbite mobilije: to je bil naš vrh. Kup kamenja: to je bila hiša, kjer sem bival čez 20 let.

Vsak Gorican bi doživel podobna razočaranja, ako bi se povrnil — a vendar: ostala je zemlja, ostalo je sonce gorisko.

Kdo, rojen v tem kraju cvetja in sadja, ne bi rad zavihal rokave in šel na delo, da pomaga nanovo sezidati lepšo Gorico.

Ta nada je dala vsem tisočem slovenskih beguncev iz Gorice moč, da so vzdržali leta tuge in žalosti.

Prešla je tudi ta nada . . . Tako mi je, kot da stojim ob smrtni postelji najdražega bitja. Vem, da ni več nade. Samo srce, to srce, ki nikdar neče sluhati možganov, ne veruje . . .

Vstala je Jugoslavija! V Gorici smo jo prvič sanjali. S pesnikom Gradnikom in z Bogumilom Vošnjakom.

Slutili smo zmago pravice, drhteli smo pri mislih, da bo tudi Slovenija z Goriko vred morda v tej državi. Drhteli od nepopisnega hrepenenja in od strahu. Zmagala je pravica . . . Vstala je Jugoslavija.

A brez Gorice!
 Pol življenja se je trudil oče, da je s trdim delom zbral toliko premoženja, da si je sezidal hišo. Pride čas, ko stoji hiša, ponos njegov, veselje cele rodbine, gotova. Pride dan pravičev, a isti dan umrje očetu najdražji sin.

Tako je Goricanu, kakor temu očetu. Ali so solze v stani izraziti vso bol, ki jih mora pretrpeti v sedanjih usodopolnih trenotkih vsak Gorican, vsak jugoslovanski Primorec?

Na biserih naše lepe domovine leže težke tace, roparske tace. Bovec med planinskimi velikani ob šumeči Kormitnici, Trenta, domovina »Zlatoroga«, pod sivimi skalami očaka Triglav, mirni Kobard in prijazni Tolmin, Baška, Idrijska in Tribuška dolina s svojimi kristalno čistimi vodami ki so stoletja in stoletja čule samo milo slovensko govoricu. Čepovan in Trnovo obkroženimi s prastarimi šumami, v katerih ima rjavi stric medved še varnega zavetja: bogata Vipavska dolina, dežela rajsko mila, kjer so se veje lomile pod težo sladkega sadu; in Brda s svojimi žlahtnimi slivami in svojo nevarno kapljico. In naše kršne skale tja do Devina in Trsta. In naš mali, edini košček morske obali, kjer je naš ribič lovil ribo.

! Naprej, naprej mimo Trsta, tužna Istra, moja druga domovina, dežela

LISTEK.

Boljševištvu in oblomovstvo.

Vsak dan slišimo trditev, da je ruski boljševizem ljuljka, ki so jo zatrotili med rusko zlato pšenico ruski izgnanci, ko so se vrnili z nemško pomočjo iz tujine, iz Švice, iz Nemške Avstrije in iz Nemčije. In resnica je, da so izzvali boljševištvu na Ruskem ljudje, ki so prisiljeni živeli več let v ozračju nemških radikalnih socialistov. O nekaterih se je trdilo, da so jih bivša nemška rajhovska vlada in nemški vojaški uradi tudi še po njih vrnitvi v poraženo domovino podpirali gmotno in moralno. Gotovo je, da je revolucionarno delovanje teh nemških učencev bistveno pripomoglo Nemčiji premagati Rusijo na bojiščih in v diplomaciji.

Kako pa je bilo možno, da se je ta ljuljka na ruskem polju razširila tako rekoč preko noči tako strašno, da je zadušila mahoma vso rusko kulturo, ubila vsakršno disciplino v vojski ter razplodila po Rusiji anarhistične razmere, ki jih ne pozna doslej zgodovina nobene druge evropske države? Saj je bila tudi Francija zaradi zanikarnosti svoje birokracije in zaradi lehkomiselnosti svoje generalitete leta 1871. kruto poražena. Toda komunistem, ki je

dvignil v Parizu in drugod takrat svojo pošastno glavo, ni obvladal vse francoske države. In v zadnji volni poražena Romunija ni podlegla boljševizmu, dasi je agitiralo zanj na tisoče ruskih boljševiških vojakov in agentov, borečih se in živečih v romunski armadi. Zakaj le Rusija?

Nemška ljuljka je našla pač v ruski duši že stoletja pripravljeno plodno tivo. Psihološki je boljševizem le pendant oblomovstva.

»Lenoba je mati vseh grehov in težav; iz nje izvira vsa neurejenost, zanjkarnost in zmedenost ruskih razmer. Ta zanjkarnost pa izginje šele takrat, kadar preneha lenariti zadnji ruski clovek.« je zapisal veliki ruski pisatelj Gončarov. Bil je visok uradnik generalnega čina in goreč rodoljub; poznal je Rusijo do najglobljih globin, poznal je vso Evropo in Azijo ter potoval okoli sveta odprtih oci. In ta mož je trdil naravnost, da je le lenoba, brezbržnost, nesposobnost vztrajno delati in se ravnati po gotovih načelih ali po določnem načrtu, izvor vsakršne ruske nesreče in vseh ruskih katastrof.

V komediji Aleksandra S. Gribojedova, »Ogorje razumnikele se je vrnil iz tujine Čackij poln plemenitih načrtov, kako bi se reformirale obupne ruske razmere. Svež, plamteč talent je Čackij, ki želi delati, preosnovati, organizirati. Toda proglaš je najprej za revolucionarja, nato pa za blaznika. Čackij mora

pobegniti in pustiti domovino dalje v neredu in lenobi.

V romanu Aleksandra N. Hercena: »Kdo je kriv?« išče Beljov zaman dela za narod, zaman navdušuje, prigania. Povsod najde le posmeih, topost in lenarjenje. Kakor Čackij, pobegne tudi Beljov v tujino ter se vda še sam brezdelju in lenobnemu uživanju.

Bijanje lenobe, bolne volje, ki zatira vsakršno energijo, podjetnost in napredovanje, je ena glavnih tendenc ruskih leposlovcev. Že stoletja so žigosali vsi najlepši ruski duhovni rak - rano, ki je naštem in nevidno glodala mozeg ruske narave: sržnjio do dela.

Že Nikolaj Vas. Gogolj je (leta 1834.) zapisal v svoji klasični povesti »Taras Bulba«, da je Rus »slen po svoji naturi. Ruski kozak zna lepariti do predrznosti, popivati pa zna tako, kakor more to le »Rus«. V Gogoljevi povesti »Spor dveh Mirgorodcev« srečamo dva tipa ruskih lenovcev. Ivan Nikiforovič, imovit posestnik, leži vep dan na solcu; kadar je prevroč, se zanira v temo sobo ter leži ondi na tleh na preprogi gol. Njegov sosed Ivan Ivanovič, leži takisto vsaj le pod divano in vso noč. A tudi on ne dela prav ničesar, nego le posiva, pojedla in zmarija časove. Ivan S. Turgenev je žibal rasiško lenobo »malone v vseh svojih romanih. V »Rudin« (1856) je nastiljal gozbežavega zabavilca, ki govorniči o napredku, reformah, svobodi in delu za

narod. Oster kritikaster je. Vse ve, vse zna, pridiga požrtvovalnost ter obeta rojakom, da jim najde edino pravo pot do sreče. Frazer Rudjin pridobiva premmoga srca. In tudi blagda Natalija ga ljubi. Ko pa hoče Natalija z ubožnim Rudjinom pobegniti iz bogate očetovske hiše ter oditi z njim delat, res žrtvovat se za ruski napredek in svobodo, tedaj jo Rudjin pušča na cedilu. »Vi ste mož!« pravi Natalija. »Navadila sem se verjeti vam in do konca vam hočem verjeti. Recite torej, kaj nama je storiti?« — A Rudjin zajeclja: »Seveda, vdati se!« — »Vdati se!« ostrmi dekle in zajoka. »Tako torej razumete v dejanju svoje deklamacije o svobodi, o žrtvah! . . . No, da, od besed do dejanja je velik korak. Premislite vnaprej svoje besede in ne sipajte jih v veter! Ko sem vam jaz dejala, da vas ljubim, sem vedela, kaj pomeni moja beseda: bila sem pripravljena na vse. A kaj? Koga sem našla? Malodavnožal.«

In Rudjin, zavajka iznova: »Ah, če bi mogel premarati svojo lenobo!« — Ležita se Rudjin se potika po Rusiji, frazari, zabavlja in strada, dokler se ne pridrži v Parizu, kjer ga na barikadah ustrela. Tako propade len ruski talent za tujo lečo brez koristi. A Turgenev vzviklja obupan nad svojimi rojaki, »Rudin«: »Smrt ne čaka in življenje ne sme čakati! Kako se more pri nas lenariti? Pri nas! Danes! V Rusiji! Ko na vsa-

kem poedincu leži velika dolžnost in ogromna odgovornost pred Bogom, pred narodom, pred samim seboj! Toda — mi spimo, a čas poteka!«

V romanu »Plemiško gnezdo« označuje Turgenev iznova prokletstvo ruske lenobe. Mihajlevič zmerja Lavrečkega takoole:

»Energijski! Ti nisi skeptik, niti razočaranec, niti Volterijanec, nego si navaden — jazbec. Nedolžni jazbeci leže in nič ne delajo, ker delati ne znajo in na to tudi ne mislijo; a ti si clovek, ki misli in vendar ležiš; mogel bi delati karkoli, a ne delaš ničesar. Vzmak ležiš s sitim trebuhom in govoriš: »Saj je potrebno, da ležim, ker vse je neumnost in šen.« — A kar je najhujše: vsi vi ste postali jazbeci s čitanjem. Vi veste, na kateri nogi šepa Nemec in veste, kaj ni v redu pri Angležu in Francozu; toda to vaše žalostno znanje vam služi za bergljo, za vašo nesramno lenobo, gnušno postopanje. So, ki se še bahajo, da so inteligentniki: »Vidiš, ležim, — a ti tepci se trudijo in mučijo!« Vse življenje preživljajo v megli dolgočasnja in čepa v njej ko gliva v svojem maslu. Oh, ta megla dolgočasnja — to je shoptan ruskega cloveka! Vse življenje se pripravlja na delo, a ne začne nikoli! Ostudni jazbeci!«

V romanu »V predvečerje« je Turgenev kot kontrast ruskega lenoba Seblina nastiljal energičnega svobodovnjaka Inzarova, ki pa je Bolgav. Kakov u

Velega Jožeta, kateri še ni izruil hrasta, da v drugič pomete tujo golazan iz dežele.

Ti moj biserni venec, ti moja nesrečna domovina, ti moja mladost, ti nada moje bodočnosti, ti najčistejši del ponosne Jugoslavije.

Ali more solza izraziti bol, ki jo občutim?

Bliza se odločitev... In srce, to nespametno srce, še vedno upa: Prišel bo morda kdo, ki bo pokazal mogočnikom: Poglejte tehničnu, tehnična laže, tehnična je pokvarjena!

Ni to pravica, to je tatvina, to je rop, to je uboštvo. Vaš mir ne bo trajal dolgo, vaš mir ni pravi mir, to je mir groba. In grobovi tulijo!

A to veruje samo še srce!

(Prim. Novine.) S. Š.

Novinski pregled.

Beogradska »DEMOKRACIJA« piše v uvodniku, naslovljenem »Ništa nije opasnije:« Za državo, kakršna je naša, so najnevarnejše plemenske stranke. S takimi podjetji se onemogočuje njen napredek in njeno moralno jedinstvo. Poštena in napredna inteligencija ne sme sodelovati pri takih poslih, nasprotno, ona mora vsak tak poskus odločno žigosati in z vsvo energijo pobijati. Naša je država jedna, naš narod je jeden in naše narodno čustvovanje mora biti jedno: zavest solidarnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Mitroviška »SRBIJA« napada v članku »Pod maškaro« jugoslovansko demokratsko stranko piše: »Jugoslovansko demokratsko stranko tvorijo elementi, o katerih piše Milan Gjordjević v svoji knjigi: »Vprašanja ujedinjenja vsega našega naroda v jedno državo podpirajo samostalni Jugoslovanski odbor« v Londonu v njegovih separatističnih težnjah proti srbski vladi, ki je stala na temelju krške deklaracije. In gasi je bila ta deklaracija plod splošnega sporazuma med srbsko vlado in vsemi parlamentarnimi skupinami na jedni strani in med Jugoslovanskim odborom na drugi strani, vendar so se samostalnici in Jugoslovanski odbor pod različnimi vplivi in iz različnih razlogov odkrili načelom, izraženim v ti deklaraciji. Ali ni potem kot solnce jasno, da je delovanje jugoslov. dem. stranke samo nadaljevanje dela njenih voditeljev iz inozemstva, samo v drugi obliki, pod krinko.

V sarajevski »SRPSKI RIJEČI« izvaja K. Marić: »Polnoma pravilno je prepričanje Bosancev, da so radikalci osvoboditelji Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker se oni prav dobro zavedajo, da je dve tretjini srbskih seljakov vojakov radikalcev... Se ko je bil narod v rodbstvu, se je zavedal, da mu more prinesiti osvoboditev samo radikalna stranka, ker je ona uredila, obožila in preporodila Srbijo. Ni nobene druga dva, da so danes radikalci najspodobnejši državotvorni element v kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev in da so oni jedini, ki lahko izvedo državo iz kaosa, v katerega so jo potisnili novopečeni državniki, ki se na naših ladjah uče krmarjenju države...«

»SECOLO« je zaklical v svojem uvodniku, da mir, ki se pripravila v Versaillesu, ni laški mir, to je, »njihov mir«. Pravi: To ni mir, kakor smo ga vedno zamišljali, želeli in pričakovali in radi kateri smo šli v boj, žrtvojoč svoj najsvetejši ideal. Ni zdrav mir brez kakega škodljivega baktila, marveč otrovni mir s tisočimi bakterijami mržnje in osvete. Ni nov mir, marveč mir štila starih pisarn, predahnen z duhom bivših kongresov vladarjev in diplomatov, kjer se ponavljajo pogreški, pohlepi, kar je bilo vzrok, da je bil vsak dosedanji mir nemirno premirje. Ni odkrit, ljudski mir, ki bi povzročil, da bi se svet oddahnil, marveč nasilni mir, ki zapušča nezauzanje in nemire za jutri. Oni, to je Wilson, Francija in Anglija so v odsotnosti Italije izdelali mirovne pogoje Nemčiji in morda še kaj več. To je ona trojica, ki je sklenila trojno zvezo, s katero je Italija najbolj zadeta. Italija je videla, da ona igra v svetu četvorice podrejeno ulogo, da je korakala za njimi kakor ona mirna žival, ki je Jezusa prinesla v Jeruzalem ter se 24. aprila oddaljila iz Pariza. Wilson je porabil to priliko in pospešil de-

lo mirovne konference. Ko so se Lahj vrnil, so prišli že pred gotov čla... Tako pišejo laški listi zato, ker ne gre baš vse tako, kakor hočejo v svoji ogromni grabeljivosti, dati bodo dosegli skoro vsa, kar hočejo, od tega pa devetdeset odstotkov neopravičeno. O, mir iz Versaillesa res ne bo pravi mir, največ po zaslugi Lahov. Krivica se bo maščevala in sicer najbolj nad Lahj.

»JUGOSLAVIJA« izvaja v članku »Mi in naši sosedje«, da naša dobra in poštena narava je bila vzrok, da so gošpodovali nam tujci, ki so zlorabljali našo odkritosrčnost in naravno ponižnost. Dosegli smo svobodo in svojo lastno državo, našj sovražni sosedje, ki so izgubili z nami miri blagostanja in naravnega bogastva, se nečejo uživeti v dejstvo, da smo svobodni in popolnoma neodvisni od njih. Voljo imamo in tudi moči nam ne manjka. Gospodarij smo svoje zemlje. Naša dobrota in poštenost, ki se je izražala v dobi suženjstva v slepi ponižnosti, je še vedno vzrok našim sovražnikom, da nas prezirajo in omalovažujejo. Ne zaničujemo se sami, ako hočemo, da nas ne bodo zaničevali drugi! Pokazimo svetu svojo moč, svojo odločnost in svojo voljo do življenja v enotni državi vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev!

»NOVA DOBA« v Celju priobčuje govor dr. Reismanja v Slov. Bistrici. Med drugim je izvajal: Vsi poznate stari slovenski pregovor: kolikor glav toliko misli. V nobeni vasi ni samo ena stranka, samo ena misel. Človek ni stroj, ni mrtvo bitje, ampak v vsakem je več ali manj razvit samostojen jaz, samoniklo bitje, ki gre svojo pot. Zato je nemogoče, da bi imel narod, ki stoji na tako visoki kulturni stopinji, kakor smo Slovenci, samo eno stranko, in si tega narodu, kakoršen smo mi, tudi ni treba želeli. Zdrav in izobražen narod, kakor smo Jugoslovani, mora imeti stranke, predvsem politične stranke, da se ne ugnezdi v javnem življenju korupcija. Samo mislite, kakšni narodni grehi so se godili na Kranjskem taktak, ko je imel absolutno vladno nesrečnega spomnja dr. Sušteršič. Kdo izmed vas si želi nazaj onih časov? Stranke morajo biti zaradi javne kritike, da dobi vsak grešnik tudi svojega sodnika. Iz političnega nasprotstva pa ne sme slediti osebno sovraštvo. Takšno vodi navadno v brezdleje. Veliko pouka v tem bi našli v lastni zgodovini. Ne pretakajmo torej solz, če se je vnel ali se vname zopet politični boj na Slovenskem, samo glejmo skrajno ljubosumno na to, da bo naš politični boj vseskozi pošten, da bodo na površju vedno le ljudje kristalno čistih značajev, ki bodo delali v resnici iz notranje potrebe, ne pa iz osebne dobičkarije za blagor osvobojene domovine, naj so na bojni fronti generali, ki ne bodo gajali moštvo le dum-dum nabojev, in katerih edini cilj bi bil ranjati, blatiti in zaliti nasprotnika in ga ubijati, samo zato, da se ubije njega, ne pa slabo idejo, ki jo zastopa. Vojna leta so nas položila v gorke konfliktne mislim, da smo se v tej goreči preizkušnji marsičesa naučili, sprali s sebe gnojnico in se naučili spoštovati tudi nasprotno mnenje, četudi nam ne ugaja.

»NOVOSTI« označujejo sedanje dni glede na Koroške dogodke za tjeskobne dane. Po vseh podatkih se vidi, da se na Koroškem dela po dobro zasnovanem nemškem načrtu, da se nam odvzamejo oni kraji, in prihaja še drug element, Lahj. Naš politični svet računa z dobro premišljenim nemško-laškim sodelovanjem. Interes Nemcev in Lahov je složen v tem, da slovenski narod potisnejo iz teh krajev, ga zasužnjijo in onemogočijo. Kakor so pod Avstrijo Nemci in Lahj gospodovali v našem Primorju v ekonomsko-političnem pogledu, to bi se moarilo goditi tudi sedaj. Ali bo taka koalicijska odprta oči našim prijateljem v Parizu. Ali bodo mirno gledali, da se dvigne proti nam nova koalicijska centralna edaj germanško - laške Evrope? Niti malo pa tudi dovolj besed za osodbo onih elementov, ki so se vrgli v službo naših sovražnikov. Naša družba mora take elemente vreči od sebe in jih onemogočiti. Samo tako ozdravljeni in odločni v narodni stvari bomo mogli iziti iz te svetovne krize brez prevelikega zla.

»MARIČIŠKI DELAVCI« govori v članku »Red in mir:« Živimo v nesrečni dobi našega narodnega življenja. V Versaillesu odločeno razvemo dni o naših sovražnih grehih. Taka je naša stališče, ker odmirno počelo prinaša znanje, ki jih ima slovenski narod za srečni izid svetovne vojne. V teh resnih trenutkih moramo dokazati, da smo zreli za samostojno državnost. Marsikaj nam ne ugaja. Toda radi tega se ne smemo dati spopadati do izgredov. Mirno moramo čakati ure odločive, in ko pade odločitev, izginejo tudi vsi spomini na staro nemško Avstrijo.

»UČITELJSKI TOVARIS« prinaša na uvodnem mestu E. Ganglov članek »Unija jugoslovanskega učiteljstva«, v katerem pripoveduje, da se je razgovarjal v Zagrebu s predsednikom Saveza hrv. učit. društva Kirinom in tajnikom Saveza Skavičem o združitvi jugoslovanskega učiteljstva. V Ljubljani pa je govoril z Adžemovićem, učiteljem iz Beograda. Odobravajo jedni in drugi sproženo misel in si žele stanovske edinstvenosti. Gangl zaključuje: Govorili so doslej Split, Zagreb, Beograd in Ljubljana. Čakamo še, kaj poreče Novi Sad, Sarajevo in Cetinje — potem se zlijemu v UJU.

Jovan Skerlić.

(† 17. maja 1914.)

Glej listek majorja Čirčja v »Slovenskem Narodu« št. 104.

Bilo jih je, ki so želeli videti prihod Gospodov, pa ga niso dočakali. Bilo jih je, ki so želeli in hoteli in pripravljali naše narodno ujedinenje, pa predno je prišlo, jih je ugrabila smrt.

Veliki državnik Stojan Novaković spi že štiri leta v Nišu: Podlimbarski počiva v tuji nemški zemlji in Suplio je izdihnil v daljnem Londonu. A kje so grobovi mnogih drugih tragičnih naših borcev?

Danes je pet let, kar je nagle smrti v Beogradu umrl eden izmed onih mož, ki so pred vojno najenergičnejše zastopali misel našega nacionalnega ujedinjenja, Jovan Skerlić, profesor srbske literature na beogradskem vseučilišču, urednik »Srbskega književnega Glasnika«, poslanec Narodne skupščine.

V Ljubljani smo ga videli decembra 1910 na Vrazovi akademiji; na sestanku jugoslovanskih kulturnih društev, ki ga je ob onih priliki sklicala »Matica Slovenska«, je pripočel misel, da se Srbi poprimejo latinice. To misel je javno zastopal tri leta pozneje, ko je v »Knjiž. Glasniku« sprožil anketo o ekavščini, t. j. vprašanje, ali ne bi kazalo, da se srbohrvaščina piše le ekavski (»cvete, ne »cvijete«). Vehementno je istega leta (1910) vse naše provincializme metal in vrgel v premagani srednji vek. Tik pred vojno (prve dni maja 1914) je bil v Pragi, da tam jugoslovansku dijaštvu še bolj podkrepi prepričanje o potrebi narodnega edinstva in ga podžre za dosledno delo v ono smer. Bil je že tudi povabljen v Ljubljano, a bolezen se ga je lotila in ga v par dneh vrgla v grob.

Cesto sem mislil na njegov beogradski grob. Nemški topovi so grmeli preko njega in topot nemških kopit je odmeval vanj... V Skerličevem Beogradu je bil sovražnik. Ni čutil Skerličevih onih težkih dni, a žal ne čuti tudi sedaj našega veselja. Minljiva je bila naša bolečina, veselje pa bo večno.

Radikalnodemokratski klub v Beogradu, ki ga je ustanovil Skerlić, sprevajla danes spomin njegove smrti na poseben način. Pripravlja se pokojniški spomenik na beogradskem kalemegdanu, odkoder je širok razgled čez Savo in Donavo v osvobojene naše pokrajine. Skerlić je bil voditelj mladih radikalcev (»samostalcev«) in kot tak v dosti ostri opoziciji proti staroradikalnemu Pašiču, a najsi pripada kdo tej ali oni stranki, vsakdo priznava Skerliču talent in voljo, »voljo do življenja«, ki se protivi slabostim, izvirajoč iz zgodovine, in črnogledstvu, uničevalcu cvetja in sadov.

»Kadar zavalovi kri tam doli na Balkanu, zatrepeta srce tudi tam,« smo pisali in govorili pred vojno in Avstrijo je zazeblo... Danes morejo in morajo one besede govoriti tudi taki, ki so ta-

krat ali iz strahu močali ali pa besed še niso razumeli.

V tem zmišlju se spominjamo danes tudi mi v Ljubljani Skerličovo smrt.

Dr. Fr. Bešič.

Politične vesti.

NERESNIŠNE IZJAVE IN RESNIŠNA DEJSTVA.

»Napreč« od 15. maja je prinesel izjavo, da je »poblaščen pripominjati«, da sta bila socialnodemokratska zastopnika pri vladi odločno proti prekega soda, da sta zastavila vse svoje sile, da bi se to preprečilo in da nista glasovala sanj; da je torej razglasil želje vlade v toliko zgrešen. — Ni nam jasno kaj naj namerava takšna izjava, ki je čisto napačna. Pri seji sta bila oba socialnodemokratska zastopnika navzoča, sta se udeleževala debate, zlasti G. Kristan jako živahno, sta v debati izpovedala zastopala protistališče, sta pa uvidela in izrečno priznala potrebo prekega soda, na kar je bil sklep sprejet soglasno, in sicer tako glede objave, kakor glede prekega soda samega. G. Kristan je celo prevzel nalogo obvestiti druga uredništva z dostavljanjem lasnega krtačnega odtiska, kar se je tudi lojalno zgodilo. Kaj pomenijo poznejše zahrbtne mahinacije, ne vemo in se v časopisu v to ne spuščamo, ker se hočemo držati dogovora med strankami. Zgorajšnja dejstva samo približajo, ker takšna lažnjiva izjava, kakor je prinesel četrtkov »Napreč«, ne more ostati nepopravljena, zlasti, ker je to že drugi slučaj sklepanja in naknadnega preključevanja in izbegavanja.

POVERJENIŠTVO ZA AGRARNO REFORMO.

Današnji »Slovenec« objavlja vlogo Jugoslovanskega kluba na ministra za agrarno reformo, v koji ugovarja, da je minister imenoval dr. Lukana brez gremialnega priporočilnega sklepa dež vlade. V tem ozrlu so vse rekrimacije odveč, povdariti je treba: 1. da ni bilo nikdar in nikjer sklenjeno, da so ministri vezani v direktnih resortih, da vprašajo deželno vlado, koga hočejo imenovati, 2. da med slovenskimi strankami ne obstoja noben dogovor, da bi kdo ne smel za kako imenovanje slasti v direktnih resortih koga priporočiti. Interpelacija dr. Korošca pa ima to pot še posebno slabe noge, kajti deželna vlada je soglasno sklenila na dr. Žerjavov predlog, da imenuje sama dr. Lukana za načelnika oddelka za pripravo agrarne reforme. To imenovanje je ob sebi unlijv prejudic za poverjenišvo, ki se je imelo iz oddelka razviti. Za to imenovanje je brezdomno minister izvedel in ko je imenoval dr. Lukana poverjenikom, je gotovo bil pod tem utisom. Ker so naši člani vlade glede vprašanja medsebojne strankarske lojalnosti jako natančni, smo se poizvedeli, da je dr. Žerjav predlagal dr. Lukana v vladni seji za načelnika oddelka za pripravo agrarne reforme le valed pripravila od prve naše strokovnjaške strani za vse agrarne zadeve in ker so vse stranke — poznavajoč izredno sposobnost dr. Lukana za ta posel — takoj na to pristale. Dr. Lukana ni bilo valed tega treba pri ministru niti predlagati niti priporočiti in tega dr. Žerjav ni storil. Neumljivo nam je po vsem tem, kdo meša to stvar pot festum in čemu?

PREKMURJE.

V današnjem »Slovenec« čitamo neresnično brojavko iz Ljutomerja in izjavo Narodnega sveta za Prekmurje. Če tudi vemo, da ni popularno, moramo vendar tudi tu popraviti navedbe resnic na ljubo. Pred približno 10 dnevi je valed madžarske krutacije pribezalo nekaj stotin mož in mladeničev iz Prekmurja v Ljutomer, Okrajne oblasti so ta dogodek javile višjim pristojnim oblastem. Te so po svoji dolž-

nosti zahtevale prekmurških Slovencev, naj se v njihovo korist intervenira z orožjem, javile vrhovni komandi. Središnje oblasti so nesudoma storile potrebne korake, moramo pa uvaževati, da so vse čete ob ogrski demarkacijski liniji pod komando francoskega generala in te pod poveljstvom vrhovnega vojnega sveta v Versaillesu. Upati je, da bo zahteva naše aredojnje vlade imela uspeh. Očitki prizadetih naših nesrečnih prekmurških bratov so sicer popolnoma razumljivi in naravni, vendar delajo prizadetim oblastim krivico. Dejstvo je tudi, da je po nastopu Kuh-nove vlade na Ogrskem prišlo glede usode Prekmurja do novega položaja in da stori tudi naša pariška delegacija vse, da reši ta del domovine sa nas. Zadnja poročila pravijo, da stoji stvar ugodno.

KAKŠNE BODO NAŠE MEJE?

Ekspert naše mirovne delegacije v Parizu g. Joso Lakatoš se je pretekli teden vrnil v domovino, da prevzame važno mesto v ministratvu za agrarno reformo.

Po njegovih informacijah se nahaja vprašanje naših državnih meja v tem-le štadiju:

1. Vsa Bačka (bačko-bodruška županija) razen mesta Baja pripade naši državi.

2. Od Banata dobimo pokrajino vzdolž reke Tise, tako da bodo v naših rokah mesta Vršec, Belacrkva, Bečkerek in Velika Kikinda, dočim dobil Temišvar Romunija. Kraljevini SHS pripade tudi mesteca Čakova, rojstni kraj velikega srbskega prosvetitelja Doštaja Obranovića. Prvotno so Čakovo prisodili Romunom, šele energični intervenciji naših v Parizu se nahajajočih intelektualcev pod vodstvom Vase Stajčića se je posrečilo, mesteco pridobiti za Jugoslavijo.

3. Napram Bolgarski se meje v toliko popravijo, da pripade mesto Vidin naši kraljevini, takisto tudi izbočina pri Strumici v Makedoniji. Nadalje se pomaknejo naše granice proti Trnu, Glogovici in Kjustendilu (Vel-buzin).

4. Vprašanje Baranje še ni definitivno rešeno. Prvotno se je nameravalo v Baranji sa mejo določiti Dravo. Energičnemu nastopu našega jugoslovanskega rojaka ameriškega vseučiliškega profesorja Pupisa pa je uspelo doseči, da bo prisojen naši državi večji del baranjske županije. Južni del Baranje od Mohača preko hribov pri Pečinu do Sv. Lorince je nam zagotovljen, na to vse ozemlje kakih 25 kilometrov na sever vzdolž Drave do Prekmurja. Velika Kanisa ostane madžarska, a okraj Murška Sobotica in Gornja Lendava do reke Rabe, kjer žive Slovenci, bodo pripadli Jugoslaviji.

5. Severne naše meje proti Avstriji še niso rešene, kar čakajo na poročila ameriške komisije, ki je preučevala razmere na lico mesta. Vendar pa se lahko s vso gotovostjo trdi, da bo Maribor s obmejno postajo Spilje naš, dočim je usoda Celovca in Beljaka še negotova. Ali pripomniti je treba, da je glede teh mest malo nade na povoljno rešitev.

6. Jadransko vprašanje, v katero spada v prvi vrsti določitev naših meja napram Italiji, zaslučuje, da se nekoliko pobliže razloži.

Jedini naš israšiti prijatelj je predsednik Wilson. Naša delegacija mu je od prvega trenutka popolnoma zaupala, vendar pa ji poltretji mesec ni bilo mogoče, da bi prodrla k njemu in ga spomnila na njegovo obljubo. Toda on na nas ni posabil. Ves čas, odkar traja mirovna konferenca, so njegovi zaupniki pod vodstvom profesorja Johnsona sbirali po Dalmaciji, Istri in Primorju najzaneseljivejše po-

vseh Turgenjevih romanjih, je tudi v tem ženska, Rusinja, delavna, odločna, značajna, moški pa len slabič, sanjar, frazer; Jelena se zato zaljubi v energičnega Bolgara in pušča vse svoje ruske čestice. Subin pravi sam o sebi: »Za nobeno delo nisem sposoben, niti za globoko čustvo; da, celo razlokat se ne morem sam nad seboj, ki sem le brbljati in spletkati!«

V romanu »Oci in sinovi« je naslikal Turgenjev v Bazarovu tip ruskega nihlistja svoje dobe, pustega, zlobnega medicinca, ki zameta vsako abstraktnost in prisega le na fiziologijo; neprestano naglašuje le koristnost, zavrača lepoto in obsoja razkošnost. Toda medtem ko se roga ljubezni, je sam zaljubljen do blaznosti; obsoja dvoboj in se norčuje iz pojma časti, toda vendar se tudi sam dvobojuje, propoveduje brez prestanka: »Delajmo! delajmo!« a lenari in trati tedne in tedne z zalezovanjem prebrisane Odičeve. Še hušjo satiro na rusko lenobo in na življenje postopajskih Rusov in Rusinj v Baden-Badnu je Turgenjev napisal z romanom »Dim«. I. Ivinov je slabič, a Oubarev zoprn kričič vsa družba pa — dim, ki se leno vlačič po svetu brez koristi za Rusijo.

In v romanu »Nov« vprašuje Turgenjev: »Kakšen narod pa smo mi Rusi? Val je čakamo in čakamo: nekdo pride, nekaj se zgodi in takoj bo vse ozdravljeno; vse naše rane se zacelijo in vse

naše boli izginejo kakor bolan zob. A kdo bo ta čarodajnik? Darwinizem? Vas? Vojna? Naj bo karkoli, samo da bi že začelo — dreti zobe! Vse to je lenoba, gnoloba, nevednost!«

Romantični zanešenjak Neždanov se ustrel, ko vidi, da ni sposoben boja in smotrenega dela: obuna nad svojimi revolucionarnimi načrti in pogine v zavesti, da je bila laž vse njegovo govorenje, pisanje, vse njegovo življenje.

Maksim Gorkij je naslikal v Fomu Gordjejevu zdravega, lepega, bogatega Rusa, ki ima vse pogoje srečnega življenja. Toda ne zaupa sebi, zaničuje narod, niti svojelega bogastva ne zna izkorističati, lenari, piančuje, se vlačuga ter konča kot blaznik. Živel je brez cilja, brez vere v blagoslov dela, brez energije.

In Tetjerev v Gorkega dramji »Malo-meščani« je rojen filozof, kritik, satiričen glosator, ki zna vse duhovito ironizirati in zlobno karakterizirati. Toda delo mu smrdi in utapila je v lenobnem objemu alkoholizma.

Tipično rusko bolezen volje pa je najbolje opisal Gončarov v svojem velikem romanu »Obtomov« in se zato ruska brezenergijnost in apatičnost prav po tem romanu kratko označuje s terminom »obtomovščina«.

Obtomov je simbol Rusije, ki opt. sanjari, zdeha, razmišlja, a vse mokoči propada. Zdrav, kreok, nadgleda sla-

denič je, a prespava mesece na svojem posestvu v Obtomovki in prespava leta v Peterburku, ker mir mu je višek sreče, negibnost najvišje razkošje. Nesposoben je za delo v pisarni, a celo kramljanje z damami, zabavanje v gledališčih ga »utruja«. V postelji zeva, razteza roke, premetava se, misli na pismo, ki ga je dobil od staroste pri Obtomovki in kj mu naznanja razpadanje hiše. Pisati treba, nevarnost je za Obtomovko. A Obtomov ne more vstati in ne more pisati, tudi če bi hotel, ker ni niti črnja, niti papirja doma. In zelo je nesrečen Ilija Ilijič, ker ima »toliko dela in toliko skrbi«. Na glas vzdihuje, stoka, zeva, razteza ude, da mu poka v sklepih ter se premetava z desno na levo, z leve na desno. Obiskujejo ga prijatelji; različni tipi ruskih uradnikov in elegantnih postopajev, parastivov. Vsi so enaki v svoji zaničarnosti in brezenergijnosti. Konec, pozno popoldne, se vendar dvigne z ležišča in se obleče v širok zamazan azijski halat, a le ker ga k temu primora prijatelj — Nemec Stoič!

V tem Nemcu je Gončarov simboliziral našo delavnost, podjetnost in energično brezobzirnost kot tipični kontrast — ruske lenobe, neodločnosti, počasnosti.

Stoičova mati je bila ruska dvorjanka, diava, a brezenergijna žena, oče pa trd Nemec z vsemi vrtilinami in hitemi modernega Evropejca. Stoičova mati Nemec ni ljubila, ker šel po njem

mnenju »nedostaja mehkohe, delikatnosti in takt«. Nemški buržuaziji so se li zdeli odurni z njih okornimi manirami, z velikimi grobnimi rokami, z meščansko svežostjo na lico in z neotesanim govorom. »Zato je vplivala na sina Andreja, da ni postal »neroden, grp in prepotent«. Sin je res podčodoval po materi rusko »sočutnost in dobrotljivost«. Toda bil je vendarle v prvi vrsti očetov sin, samostojen, žilav, priden, solden.

»Čemu živimo?« vprašuje debelglasti Ilija Ilijič Obtomov, »čemu se neki trudimo?« — Ali ne zato, da se za vselej preskrbimo ter se nato umaknemo iz življenja uživati sladki mir? Ali ne zato, da si pridobimo ime in imetka ter se nato vdamo v spoštovanem brezdelju zaslužnemu pokojju? Eh, čemu bi se neki mučili vse življenje?«

»Čemu?« se togoti kakor Anglež s. h. koščeni in ko hrast zdrav in močni Stoič. »Zato, da delamo: to je ves odgovor! Delo je oblika, vsebina, element in cilj življenja. — vsaj mogoče!«

Obtomov javka: »Ah, to življenje! Povsod grabi po človeku, a jaz bi najraje legal in zaspal za večno.«

Toda Nemec ugovarja: »Življenje bi moralo biti večno plamenenje! Ah, če bi mogel živeti dvesto, tristo let! Koliko bi mogel potem storiti!«

A Obtomov je Rus, ki ni bil vzgojen za delo in trud, zato mu je užitek ob

doseženem uspehu nesnan poljm; vse življenje želi ostati blagородni barin, ki le uživa, počiva, in spi in ki se sam niti ne oblači. Stoič neče biti ruski barin, nego modern džentimen.

»Ali džentimen ni barin?« vprašuje začuden Rus.

Stoič pa odgovarja: »Džentimen je tak barin, ki si sam obuje nogavice in si zna sam sezuti čevlje!« —

Obtomov se zaljubi v Olgo in ona ljubi njega. Saj je Ilija Ilijič »nežen, pošten, njegovo srce je brez hinavstva in brez vsakršnega strupa«. Toda Olga se kmalu prepriča, da je Obtomov razum zasut z raznimi smetmi, speč v lenobi. Olga ga skuša preredit k novemu, energičnemu življenju; pridobi ga, da se začne skrbno oblačiti, da začne vsaj čitati in da se vrne v družbo. Domenta se, da dasta Obtomko popraviti, prizadati novo poslopje in se nato poročita. Toda Obtomov ne more izvršiti ničesar; prečen je, da bi zbral za poroko potrebne listine in pustil, da Obtomkova propada dalje. Zbeži v predmestno tlo in umazano ulico ter se vda zopet popolni apatiji. Razni lopovi ga zlorabljajo, zaplete se v topo čutno razmerje z nizko žensko ter končno žalostno pogine kot berač. Zadena ga kap, ubije ga — obtomovščina.

(Konec prihodnj.)

datke o tamkajšnjih razmerah in ko se je profesor Johnson vrnil v Paris in izročil svoj elaborat Wilsonu, je bil le to povsem točno informiran, v koliko je pravice na naši ali na italijanski strani.

Ko je došlo končno v raspravo tudi jadransko vprašanje, ni bilo stališče Italijanov napram Wilsonu baš najlažje. Čim so mu v detailnih točkah nasprotovali, jih je povabil pred svojo ogromno karto naših zemelj, ki jih pozna bolje, kakor marsikdo izmed nas, ter jim z najtočnejšimi podatki dokazal, zakaj in v čem so njihove trditve napačne. V takih slučajih jim je Wilson jednostavno ponudil, naj se z mešano italijansko - ameriško komisijo na lico mesta dožene, v koliko so pravilni njegovi podatki. Italijani so z ozirom na vse to uvideli, da njihova stvar z jadranskim vprašanjem ne stoji baš najbolje, zlasti ker Wilson jednostavno ne priznava londonske pogodbe. Zato je italijanska delegacija par dni pred Veliko nočjo svetovalja svoji vladi, naj anektira Istro, Reko in Dalmacijo ter tako postavi mirovno konferenco pred gotovo činjenico. Ko je predsednik Wilson zaupnim potom izvedel za to nakano, so ga prvič videli na konferenci razburjenega in vznemirjenega. Prekinil je takoj posvetovanje ter se umaknil v svoj kabinet, a že ob 7. zvečer so že posebne izdaje pariških listov prinesle znano njegovo noto nam na korist, ki je Italijane tako porazila, da so takoj zapustili Pariz.

To je bilo 23. aprila, a dva dni kasneje je Wilson sprejel naše eksperte dr. Gregorina, dr. Vošnjaka in dr. Schwegla, katerim je še precizneje kakor v noti razložil svoje stališče v jadranskem vprašanju.

Po njegovih izjavah bo naša meja v Istri razvodje reke Raše, tako da bi nam pripadla železniška proga Reka - Sv. Peter. Reka in vsa Dalmacija sta naši. Od otkov dobe Italijani samo Vis in Lastovo. Gotovo je, da bo Wilson pri tej svoji odločitvi vztrajal do konca in naj se Italijani še tako trudijo, da bi ga omajali. Takisto je dejstvo, da je Wilson potegnil za sabo tudi Francoze in Angleže, tako da lahko upravičeno gojimo najboljšo nade glede ugodne rešitve naših jadranskih aspiracij.

Kar se tiče vojne odškodnine, je zahtevala naša delegacija 13 milijard za opustošeno Srbijo in 4 milijarde za Bosno, Dalmacijo in druge pokrajine bivše monarhije. Ni se sicer nadejali, da bi dobili vso to vsoto, ki bi jo morale plačati Nemčija, Avstrija, Madžarska in Bolgarska, računati pa je s tem, da homo dobili okrog 10 milijard, vendar ne v gotovem denarju, marveč v blagu, strojih, železnicih itd. Antanta pa nam bo v svrhu ureditve države priskočila na pomoč z izdatnim in cenencim državnim posojilom.

Naš zaupnik je imel večeraj priložko govoriti z znanim učenjakom don Franom Buličem, ki se je pravkar vrnil iz Pariza. Izjavil je, da je odločitev glede Reke že padla. Reka z zaledjem kakšnih 40 km proti zapadu bo naša. Naša meja na jugozapadu v Istri bo dolina reke Raše.

»Obmejni Branika«, glasilo Narodne obrane, je jel izhajati v Mariboru. Tiska se v tiskarni sv. Cirila.

(Naša izvirna poročila.)

PRESELITEV NARODNE UPRAVE IZ NOVEGA SADA V BEOGRAD.

Beograd, 16. maja. Narodna uprava za Bačko, Baranjo in Banat, ki je do sedaj fungirala kot vlada za omenjene pokrajine, se preseli iz Novoga Sada v Beograd, kjer se prideli notranjemu ministrstvu kot poseben oddelek.

DELOVANJE ZAGREBSKE BORZE.

Zagreb, 16. maja. Na tukajšnjem denarnem trgu so kurzi za tuji denar ostali tekom zadnjega tedna precej neizpremenjeni. Trgovina z valutami je ostala še vedno precej živahna. Denarni promet na valutnem trgu presega v nekaterih dneh znesek 1 milijona. Posebno vneto iščejo inozemske valute inozemski trgovci, katerih je zelo mnogo sedaj v Zagrebu in ki gledajo na to, da čimprej zamenjajo krone proti dolarjem, frankom in dinarjem.

ANKETA O VPRAŠANJU ZIDAVE MALIH DELAVSKIH STANOVANJ V ZAGREBU.

Zagreb, 16. maja. Na magistratu se je vršila večeraj pod predsedstvom zagrebskega župana dr. Skrulja anketa o vprašanju zidave malih delavskih stanovanj. Anketa je sklenjena, naj se z zidavo prične čimprej, denarna sredstva posodi za enkrat mestna občina. Zida naj se 69 delavskih hišic, katerih bo vsaka stala kakih 32 do 35.000 kron. Za cel projekt bo treba kredita kakih 2 in pol milijona kron. Z zidavo naj se prične že sredi meseca julija. Delavske organizacije so se zavezale, da bodo delali njihovi tovariši pri tem za najnižje tarjfe, da ne bodo stroški preveč narasli.

TAKO JE PRAV!

Beograd, 16. maja. Beogradska električna centrala, ki je v rokah nekoga belgijskega kapitalističnega kon-

cernolija, je za časa avstro-ogrsko okupacije in tudi pozneje brezobzirno iskoriščala beogradsko mehanstvo. V zadnjih dneh je hotela izvršiti na vlado in občino novo prestajo, pa je ustavila obrat, češ, da nima dovolj pravnega. Dognalo pa se je, da leže v Zemanu dovolj velike zaloge premoga za električno centralo. Vseled tega se je polastilo prebivalstva umevno razburjenje. Vlada je napravila s tujimi izkoriščevalci prav kratak proces s tem, da je postavila podjetje pod državno kontrolo in imenovala inženirja Dimitrijeviča za državnega komisarja.

INTERVENCIJA POSLANCA DR. PESTOTNIKA GLEDE NOVE POŠTNE FILIJALKE NA RIMSKI CESTI.

Beograd, 16. maja. V zadevi poštne filijalke na križišču Rimake, Tržiške in Bleiweisove ceste v Ljubljani je interveniral poslanec dr. Pestotnik pri vladi ter povdarjal potrebo omenjene filijalke za dvoraki okraj in delavstvo ter uradništvo tobačne tovarne. Dobil je zagotovilo, da ministarstvo otvoritvi podružnice ne bo delalo ovir, ako se najdejo primerni prostori.

UREDITEV ČEKOVNEGA PROMETA.

Beograd, 16. maja. Te dni se je vršila konferenca o ureditvi čekovnega prometa v kraljevini SHS. Kakor vse kaže, bode zmogalo načelo centralizacije čekovnega urada. Ker je čekovni promet v Sloveniji najbolj razvit, z ozirom na kulturno stopnjo Slovencev in z ozirom na živahno industrijsko gibanje, bo v našem interesu, da ostane centrala v Ljubljani, pozneje pa se eventualno premesti na Reko. Vendar je precej močna tudi struja, ki zagovarja mnenje, da spada centrala v Beograd. Definitivno bo o tem odločalo Narodno predstavništvo. Poslanec dr. Pestotnik je posredoval glede osebnega vprašanja uslužbenec pri ljubljanskem čekovnem uradu in dobil načelna zagotovila, da se reši ta zadeva ločeno od predloge celokupne regulacije plač poštним uslužbencem. Rešitev ovira za sedaj največ bolezen poštne ministra dr. Lukinića.

VZROKI ODSTOPA DR. PAVELIČA.

Zagreb, 16. maja. Odstop dr. Paveliča od predsedstva stranke in od predsedstva Narodnega kluba se v tukajšnjih političnih krogih živahno komentira. Splošno prevladuje mnenje, da je sklicevanje na slabo zdravje samo izgovor in da je iskati prave vzroke v nezaupanju, ki se je pojavljalo že dalje časa med posameznimi pristaši Starčevićeve stranke proti dolgoletnemu voditelju. Drugi viri vedo celo povedati, da so pritisnili na dr. Paveliča oni krogi v stranki, ki streme za združitvijo s SLS. Dr. Pavelič je baje osebno naspretnik dr. Korošca in kot tak velika ovira za približanje obeh skupin. V koliko je ta zadnja verzija verjetna, se ne da presoditi. Kakor vse kaže, bo slovo dr. Paveliča iz političnega življenja definitivno. Ostal bo pač začasno še poslanec, držal se bo pa, kakor sam zagotavlja, le v ozadju.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Parobrodna zveza Krk - Reka. Vspostavljena je za vso dalmatinsko obal važna parobrodna zveza med Krkom in Reko. Vzdržujejo jo parobrodi, ki so jih rekvirirali Francozi. Parobrod odhaja s Krka v terek in soboto, z Reke tudi v terek in soboto.

Anketa za pobljanje spolnih bolezni. V Zagrebu se je vršila anketa za pobljanje spolnih bolezni. Predsedoval je dr. Thierry. Sklenili so organizirati protialkoholni pokret, izdajati brošure, ki bodo predočevale posledice spolnih bolezni, podučevati ljudstvo s predavanji, uvesti brezplačne ambulatorije, obligatno pregledovanje pred sklepanjem zakona itd.

Iz Ptuj. Vrli vodja okrajnega glavarstva dr. Pirkmaier je izdal sledeči razglas: Znani in neznani hujšakci pohajajo v zadnjem času po deželi, ki z vznemirljivimi vestmi razburjajo prebivalstvo, delajo protidržavno propagando in vzbujajo med ljudstvom nezadovoljnost ter strah. Svarim tem potom vsakogar pred občevarjenjem s takimi izdajicami in sovražniki naroda ter domovine s pozivom, da zasledujejo te zločince ter jih oddajo najbližnji orožniški postaji ali gosp. občinskemu predstojniku, ki imajo navodila za nadaljno postopanje. Tuj državljan, ki se ne morejo izkazati s pravnimi potnimi listi, se bodo povsod aretirali. Istotako svarim vsakogar pred neprevidnim govorenjem in razširjanjem vznemirljivih vest, ker se bode pro vsakomur, ki bi hotel v govoru ali dejanju posredovati ali neposredno škodovati, oziroma odvrčati druge od državnih dolžnosti, postopalo z najstrožjimi sredstvi. Opozarja konečno še enkrat, da se kaznuje tudi vsako odpornost zoper domačo vlado in njene organe ali zaničevanje njih odredb glasom § 2. navedbe narodne vlade SHS z dne 13. januarja 1919 št. 272, z globo do 2000 kron, oziroma do treh mesecev ali pa z globo in zaporom obenem.

Tržno nadzorstvo v Celju so poverili kontrolorju Schmidtju, ki je radi svojega Slovencev bližnjega postopanja mnenja imel pod nadzornim nadzorstvom.

Obenem je bil pomaknjen v K. Cenzoralni razred.

Narodna obrana se je osonala v Mariboru. Na ustanovnem občnem zboru so udrinili bo strankarstvu, a v odbor izvolili - Zebota.

Mariborsko župnivo je osnovalo pod patronanco gospe Maistrove in Rodinove katoliško Marijansko kongregacijo.

Mariborski mestni šolski svet je vedno ni skilcan. Vsa mnogobrojna odstavljena in ustavljena so se izvršila brez njegove vednosti.

Napredek v Mariboru Kokoščinegovu hišo v Tegethoffovi ulici v Mariboru je kupila Jadranska banka za 900.000 kron. Banka otvori v hiši svojo podružnico. Mydlilovo hišo in trgovino v Lutrovi ulici št. 9 je kupil Slovenec Fran Starčič, trgovec pri Sv. Barbari v Hlozah.

Neodrešena domovina.

TRST POD ITALIJO.

V listu »Resto del Carlino« vsebuje neki članek sledeči odstavek: »Pristanišče, ki je dajalo leta 1914. do 10.000 delavcem zaslužka, jih danes zaposluje le par stotin. Velika skladišča v pristanu so zaprta. Male mestne obrti, kjer je bilo poprej zaposlenih preko 20.000 delavcev, živijo danes klavarno življenje: skoro vse se nahaja pred polomom. Trst ni še nikoli videl tolike brezposelnosti. Ravno v trenutku, ko bi se morale vse sile združiti k proizvajanju, povpravljanju, obnavljanju, je na tisoče in tisoče delavcev obsojenih na prisiljeno brezdelje. Ravno ko bi trebalo započeti toliko in toliko javnih, skrajno potrebnih del, nedostaja gradiva, nedostaja sredstev, nedostaja mestna uprava.

Grozdelstva na Koroškem.

Divljanje nemške soldateske na Koroškem presega vse meje. Plenijo, ropajo, more vse povprek tako, da prekašajo celo divje Hune. Žal, da ne moremo dobiti preko Karavank vseh in natančnejših poročil, ker so vse zveze pretrgane. Le malo teh grozdelstev nam je znanih. Kar se je na Koroškem v zadnjih 14. dneh zgodilo, o tem imamo pač samo pičila poročila. Bati nam je le še najhujših poročil. Upamo, da bodo pozneje vsa ta grozdelstva odkrita in maščevana.

Dne 7. maja 1919 je nemška tolpa, obstoječa iz 12 mož, oropala posestvo p. d. Struc v Kotljah tako popolnoma, da so pri hiši ostale samo še prazne stene.

Fužinskega delavca Juraka iz Guštanja so nemški vojaki tako pretepli, da je bil krjav po celem životu: enako se je zgodilo nekemu vjetemu slovenskemu vojaku. Od posestnika Pavše v Kotljah so zahtevali denarja. Ker ga ni mogel dati, so ga vrgli na tla in s puškinim kopitom tako dolgo pobijali, da je prišel ob nezavest.

Poštne uradnike v Prevaljah so zbežale šele v zadnjem trenutku, ko so že civilisti nanje streljali. Ker sta bežala tako pozno, sta imeli še priložnost, izvedeti za usodo dveh žensk iz Prevalj, kooi so nemški vojaki skupaj zvezali in potem ustrelili.

V Guštnju so imeli nemški vojak pred gostilno Lečnik na žici dve človeški očesi natakmeni. Tam je hodila gor in dol nemška straža, ki je vsakemu civilistu rekla: Pogledite, ta očesa so priča, kako delajo Slovenci z Nemci, ki so nad 20 Nemcem oči iztaknili.

Zverinstvo teh divjakov se kaže v tem slučaju: oči sami iztaknejo in dolže potem Slovence.

V Spodnjem Dravogradu so oropali nemški vojaki trgovino Kaiser, proštnjo in posestvo Verdnika.

IZ PULE.

V Puli vlada brezposelnost, le v arzenalu še nekaj delajo. Italijani so spravili ves premož, ki ga je pustila avstro-ogrsko mornarica v Puli, v Italijo. Hrvatski živelj zatirajo na vse močote načine. V vasi Medulin, ki je znana kot najbolji narodno zavedna v puljski okolici, so skoro vse Hrivtve internirali. Ljudstvo je v Puli in njeni okolici skrajno nezadovoljno z Italijani in nestrno čaka trenutka, da pride pod Jugoslavijo.

Kako Italijani varajo svet.

Na otoku Cresu so pred kratkim zbornali vse prebivalstvo na glavni trg, češ, da bodo delili obutev. Ljudstvo, ki je obutev potrebno, se je temu pozivu odzvalo v velikem številu. Na trgu zbrano množico so Italijani fotografirali in jo na to razpršili. Te slike so poslali v Italijo. Ilustrirani listi so prinesli te slike z napisom: »Prebivalstvo otoka Cresu manifestirajo za Italijo«.

O priliki razdeljevanja živeža so laški oficirji po razdelitvi suknjanih zbrani množici, naj dvigne roke in jo v tem hipu fotografirali. Slike so oddali v Italijo z opombo: »Narod glasuje za Italijo«.

Dops iz Idrije.

Razmere, v katerih mora živelj prebivalstvo idrijskega okraja, postajajo od dne do dne neznoemlje. Italijani se obnašajo, kakor da bi bili oni res še gospodarji in nočejo o kakih izpremenitvi na mirovni konferenci ničesar slišati. Vedejo se vedno le kot zmagovalci nad staro Avstrijo. V tem oziru so laški oficirji natvno smešni. Priprost vojak pa je še danes mnenja, da ga je njegovo junštvo privedlo v naše kraje.

Najbolji občalovanja vredna v zasodnem ozemlju je zavedna slovenska inteligencija, v prvi vrsti mušiči in učitelji. Vedno in vedno se borijo za

italijančino, vas odredbe izdajajo v laškem jeziku. Kdor se jim ne uda, ga odpuste in internirajo, družino pa postavijo na cesto. Castniki se silno trudijo, da bi si pridobili naklonjenost takozvanih boljših krogov, ti se pa izogibljajo njihove družbe in nihče noče z njimi občevati. Dobro vedo, da jih lo-ti sovražijo, zato pa so tudi vsi osumljeni, da rujejo proti njim. Preiskav in grožnji ni ne konca ne kraja. Ne v krčmi, ne na cesti si ne upajo glasno govoriti, ker jih vedno zasleduje. Nihče ne sme zapustiti mesta brez legitimacije.

Priprosto ljudstvo se je sicer deloma živelo v svojo usodo, vendar vse že komaj čaka, da odide sovražnik tujerodec iz naših krajev. Italijani se na vse načine trudijo pridobiti si simpatije ljudstva. Ustanavljajo ljudske kuhinje za revno prebivalstvo in šolsko mladino, po vojaških kantinah prodajajo živila, vino in drugo blago po razmeroma nizkih cenah. Značilno pa je, kar je rekel neki italijanski Castnik: »Vaše ljudstvo je silno nehvaležno; naš narod doma strada, vam pa smo pripeljali toliko živeža, da imate vsega v izobilju, a navzlic temu nas ne marate.«

Znano je, kako slaba je bila avstrijska uprava. A tako slabe kot je italijanska uprava, je ni na vsem božjem svetu. Idrijski rudnik je dajal stari Avstriji povprečno en milijon kron čistega letnega dobička. Italijani pa imajo v tej kratki dobi že 2 milijona deficita. Premoga za rudniški obrat so obliubili toliko, da so bili uradniki v skrbeh, kje bodo hranili take ogromne množine. Pripeljali so ga pa tako malo, da komaj zadostuje za vsakdanje potrebe. Če bi Italijani obdržali naše mesto, bo naš, nekdanj tako slavni rudnik, v kratkem času izgubil svojo dobro ime in naše starodavno mesto bo kmalu propadlo.

O preganjanju naših ljudi bi se dale napisati debele knjige. Pred kratkim je mlad fant vzel na cesti za šalo malo slovensko kokardo iz žepa ter jo pokazal svojemu tovarišu. Laški vojak ga je videl in ga je naznanil. Takoj so oba fanta uklenili in odpeljali v Trst, kjer so ju kaznovali z enomesčno težko ječo. Sploh so vse ječe v Trstu polne naših ljudi, ki imajo le en greh na sebi - da so Slovenci.

IZ VIPAVE.

V Vipavi so Italijani razglasili, da dobi prva Vipavka, ki se poroči z Italijanom iz kraljevstva od vlade 12.000 lir. Plesi so na dnevnem redu, sploh uporabljajo Italijani vsa mogoča sredstva, da pridobijo ljudstvo za se. Velika komedija se vrši vsako jutro in vsak večer pri razobešanju in snemanju italijanske trikolore na glavnem trgu. Če pri tem ne snamejo moški in otroci klobuke z glave, jih vojaštvo pomoče, oklofuta in tudi aretir.

IZ TRŽAŠKE OKOLICE.

Predkratkim je italijanski stotnik zapazil, da je na nekem zidu raztrgan italijanski plakat. Zahteval je od vaškega načelnika, da mu pove, kdo je to storil. Ker mu le-ta pri najboljši volji ni mogel povedati, mu je zagrozil, da bo dal ustreliti duhovnika, internirati učitelja, učiteljico in njega, in pri tem zavpil: »Qui siamo noi commandanti! Voi se volete comandare colla vostra schifosa lingua, andate nella Jugoslavia!« (Tu ukazujemo mi, ako hočete vi ukazovati z vašim ostudnim jezikom, pojdite v Jugoslavijo!)

V Gaborovici so priradili mladenci običajni ples. Ker so si pripeli slovenske znake, so bili vsi aretirani in odvedeni v Trst.

IZ GORIŠKIH BRD.

Zalostni smo pa kako bi ne bili, ker se nam obeta sužnost pod laškim jarmom. Toda kljub vsem stalnim zatrdilom Lahov, da je že gotovo, da pridemo pod Italijo, kar ne moremo verjeti, da bi zamagala na mirovni konferenci v Parizu krivica, ki bi nas vrgla Lahom v pest. Vse naše goriško ljudstvo pričakuje rešitve in upa še vedno, da pripade Jugoslaviji, kateri edini pritiče. Ljudje bi radi delali, popravljali, ali prav nič veselja ni za delo ob takih razmerah, ko se nas peha pod tujevo peto in ko je nam za petami povsod laški vojak. Da so tam ob demarkacijski črti laški vojaki, to je že opravičljivo v laškega stališča, ali da so tu med nami za nadlogo in škodo, tega pa ne razume nihče. Čemu? Orožja nimamo. Torej kaj se nas boje? Obdelano je leto po njivah in vinogradih za silo, popravila se tudi le tako za veliko silo. Pa koliko poti je treba in prošnji, da se dobi kaj materiala. V veliki kočičanski županiji vodi občina po sepe tenente Tomasini, Goričan, ki zna seveda dobro sloveneco pa noče govoriti. Prejtnji župan Obljubek se nahaja sedaj doma. Za učitelja je Nemec iz BiH, za župnika Sedej, nadškofov sorodnik. Lah bi radi polastili naše otroka, ali ne le možeje in žene, fantje in dekleta, tudi otroci so zavedani in pravijo, da so Jugoslovani in ne bodo Lah! Aprovizacijske razmere so znane. Lah se vrtikajo v vsako reč in jo hočejo iskoriščiti v svoje namene. Zlasti se jim pri arcu plest. Ko je na nekem plesu kočičanska godba zasvirala »Hej Slovenci«, so hoteli aretirati vse godce. Tudi sastav ne pustijo, razven laške. Hočejo pa fotografirati tako rejanje in poslati sliko v kake laške liste, z opombo, da tudi Brezica ni mar za Jugoslovane, marveč da hočejo biti pod

Italijo. Nebi tak pokuš se je bil koroško ponosil. Laški Castniki gledajo, da jih ljudstvo pozdravlja. Ako sta čustnik kak »buon giorno« je ves srečen, nesrečen pa oni, ki je pozdravil. Sedaj so tu šapini, prejšnji vojaški so odšli.

Iz puljskega okraja so odstranili Lah, kakor sami priznavajo, dostej okoli 24.000 Jugoslovancev!

Iz zasodnega ozemlja. V vasi Orehek, občina Slavina je dne 12. maja izbruhnil požar. 11 posestev je uničenih. Zažgali so vojaki brez nepravilnosti. Iz Postojne. V Postojni so iz neznanih vzrokov zopet aretirali hotelarja Paternosta in lekarnarja Bakaričiča. Odpeljali so ju v Verono.

Italijančija naše dece. Okrajni šolski svet v Kopru je sklenil, otvoriti v različnih središčih v zasodnem ozemlju tečajje za slovenščino in hrvščino za učitelje italijanske narodnosti. Temu učitelstvu bodo poverili posebne zaupne naloge.

Italija hujška svoje vojaštvo proti Wilsonu. Te dni so razširjali med vojaštvom v zasodnem ozemlju sledeče letake: Vojaki! Wilson, ki je svoječasno pozdravil junaško italijansko kraljevstvo, želeč mu, da bi ga Bog čuval, nam očita danes imperijalizem in odreka domovini njeno končno slavno ujedinenje. Italija je s svečanost in vzvišenim ponosom, zgražajoč se, odbila laž malika narodov in se v svoji pravice dvignila proti diplomatskim spletkam, ki hočejo okrniti našo veličastno zmago. Skrajni čas je, da se ne sporazum poravna. Vojaki! Čini govore enostavno in jasno. Zahtevati zemljo, ki je bistven živ del domovine, na kateri bje in se širi italijansko srce, kjer je bila tudi v časih preganjanj vera stalna in silna, - to mi imperijalizem. To je priznanje najvišje pravice. Vojaki! Vi ste dali domovini globoko zavest vrednosti njene. Ta zavest se je rodila v dneh neizmernega našega mučenitstva. Preprečite, da bi prostaške intrige vdušile njen glas in sifo.

V Splitu, na Reki, v Zadru čaka in žaluje narod v navdušenosti in upu. Domovina je njemu še vedno daljni sen v proganstvu. Zmagovalci, vojaki, potrdite zakletvo: »O, zmagaj domovino, nikdar ne boš okrnjena!« P. P.

K plebiscitu na Reki pišejo »Primoreke Novine«: Pokopana je jednja svetovna laž. Številke so spregovorile, ali ne spregovorile, kriknile so v ves kulturni svet, da je toliko razglašeno »italijanstvo« Reke prevara in mistifikacija. Ne moremo opisati preganjanja in nasilja s strani roščih Italijanov proti onim, ki so nabirali podpise. Čujemo, da je mestna kvartira raspisala nagrado 1000 (tisoč) kron onemu, ki prime kakoga nabiralca. Iskali so zakon o voležidaji, po katerem je vsak, ki hoče Reko odvzeti Italiji, voležidajalec. Ali kje je »štaš« duša italijanske Reke? 20.000 podpisov je bilo nabranih v treh dneh pod najhujšim in najtežjim terorjem! Ako bi ne bilo terorja, straha pred preganjanjem, pred materialno škodo, bi ne bilo 20.000, marveč 25.000 in še več podpisov za zjedinenje z Jugoslavijo in to znači, da imajo Jugoslovani ne relativno ampak absolutno večino v »italijanski Reki«. Ako vzamemo še, da je večina Rečanov italijanskega občevalnega jezika in socialjalisti, okoli 15.000, proti združenju s Italijo, kaj ostane torej za »maško Italijo«? Od 46.000 prebivalstva komaj 6000. Vseled nečuvnega terorja je bilo podpisovanje ustavljeno pa so prihajali iz vseh slojev: Zakaj tudi meni niste dali, da bi podpisal? Laž je udušena in ne more več vstati, Reka je bila, je in bo jugoslovanska. Druge rešitve ni, ne more in ne sme biti.

Slovanski svet.

PETROGRAD ŽE ZAVZET?

LDU, Moravska Ostrava, 15. maja. (Dun. KU.) Ljst »Warszawskie Slowo« poroča: Predsednik francoske misije je sporočil, da je bil na ukaz angleškega vrhovnega armadnega poveljstva zaseden Petrograd in da je zavzete v zvezi z vojaškimi operacijami v severni Rusiji. Padec Petrograda se smatra za vlepomenben dogodek, ki bo močno vplival na nadaljni potek dogodkov. V najkrajšem času je pričakovati resnega spopada z boljševiki, katerih glavne sile se zbirajo v okolici Vologde.

Zakvala. LDU Lyon, 15. maja. (Brezčično.) Iz Prage se poroča: »Narodni Listy« izražajo Franciji toplo zahvalo za dar 115 zrakovolov, ki jih je sprejela čeh - slovaška država od Francije.

Zavezniki.

WILSONOVA ALI MONROE DOKTRINA?

LDU Berlin, 15. maja. (Dun. kor. ur.) »B. Z.« am Mittag javlja iz Lugana: Glasom Newyorškega telegrama, ki ga prinaša »Secolo«, bo Wilson v svoji mirovni spomenici na kongresu poudarjal, da pripada izolacija Amerike v svetovni politiki preteklosti. V ameriških parlamentarnih krogih že govore o tej spomenici, kot o »Wilsonovi doktrini«.

ORKI V SMIRNI.

LDU Atene, 15. maja. (Dun. KU.) Reuterjev urad poroča, da so Gali z

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Nepotrjeno poročilo LDU Bero- lin, 14. maja. (DKU) Kakor se poroča iz Versailles, je svet desetorice snoči ratificiral sklepe glede novih mej Nemške Avstrije. Wilson ni bil navzoč, zastopal pa ga je njegov tajnik.

Obupen klic iz Gradca. Slovenec iz Gradca nam piše: Nam Slovencem v Gradcu se godi zelo slabo. Kdor ni- ma živil od doma, mora stradati. Ne- kateri penzionisti so se že priznali k Nemški Avstriji in nemški narod- nosti! — da dobijo pokojino in smejo ostati v stanovanju! Ostalim Slovencem nam preti izgon tudi iz lastne hiše. Sedaj nas bodo najbrž in- ternirali in nam vse premoženje zaple- nijo, tako pišejo nemški časopisi! In slov. vlada se za nas nič ne briga! 15.000 do 20.000 Jugoslovancev v Grad- cu prepuča svoji usodi! Niti postav- nega konzulata nimamo, kakor malce Čehov in Francozov. Obstaja sicer ne- ko zastopstvo Jugosl., ki pa od vlade v Ljubljani in Beogradu ni priznano. Prosim opozorite merodajne faktore na vse to — ako ne bo pomoči, bomo se morali vsi priključiti za Nemce! Br- zojavili smo tudi, kaj nam je stori- ti radi repatriacije vrednostnih papirjev. Va ne dobimo odgovora iz Ljubljane!

Z dežele nam poroča prijatelj li- sta svoja opazovanja: Tu kmetije med seboj v pogovoru, tam tovarniški de- lavci. Reševanje aktualnih vprašanj. Kmet pravi: »Dali so nam del domo- vine, pa je ne znamo braniti; hočemo imeti več, pa ponujamo tuju še to, kar imamo. Pustimo mu mirno, da ropa po naši grudi«. Delavec: »Res je! Za prejšnje lumpe smo se borili, a lastne domovine ne maramo čuvati«. Mesar- tužerodec: »Hudič, ali Nemci niso ljudje, naši bratje - trnini?« Oglasi se četrti: »Prav imaš, Johan, proč s kapita- listi, proč s farji! Vsi gremo na ko- roško fronto, ali ne s puško, ampak z rdečo zastavo«. In dopisnik končuje: »Na vprašanje, kaj so ti najnovejši le- gionarji, dobim odgovor: — Ta mladič ima 400 K mesečno, oni 600 K itd. — Plačali so, se odpeljali do prihodnje gostilne; plačam tudi jaz, uradnik že 6. leto v 11. činovnem razredu s skup- nimi prejemki mesečnih 300 K, in od- ladem s povešeno glavou«.

Italija.

Lahit in sporno ozemlje. LDU Haag. (DKU) Hollands Nieuws Bureau javlja iz Pariza: »Newyork Sun« piše, da stoji italijansko vprašanje še vedno v istem stadiju. Polkovnik House je po- setil včeraj Sonnina in Orlanda, nato pa se je razgovarjal z Wilsonom. Svet četvorice je poizkušal včeraj najti rešit- ev. Italijani trdijo, da obdrže sporno ozemlje v svoji posesti, ako se ne po- spreči Wilsonu, da se stvar mirno po- ravna. Pri tem se vprašujejo, kdo neki bi jih izgnal iz zasedenega ozemlja. Kljub temu pa podpisje Italija mirovni pogodbi z Nemčijo in Nemško Avstrijo, ker meni, da se ti pogodbi ne tičeta še neresenih vprašanj.

Telovadno društvo So- kol v Ljubljani, naznanja, da se vrši pogreb brata Sre- ko Pavlina v nedeljo ob 16. in ne v soboto kakor je bilo včeraj pomotoma ob- javljeno. Zbirališče ob 15. pred Narodnim domom.

Primorski Sokolski Krožek. Jutri 18. t. m. pešizlet Zbirališče v »Zvezdic«. Odhod 1/4 14. Bratje in sestre, pridite polnoštevilno. Na zdar! Odbor.

Sokol I. Na polju »Slave« preminul je mladi naš telovadec brat Milan K vartič, poročnik na koroskem boji- šču. Odbor pozivlja bratsko članstvo, da se v obilnem številu udeležijo nje- govega pogreba, ki se vrši v soboto dne 17. t. m. ob 4. popoldne. Zbiramo se po- ure v društvenem lokalu. Slava padle- mu bratu »Junaku!« Preostali naše bratske sožalje! Na zdar! — Odbor.

ČEŠKO SOKOLSTVO — SLOVEN- SKEMU!

Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze se je v dneh, ko je bila italijan- ska agitacija proti nam najhujša, obr- nilo s proročno do češkega Sokolstva, da nas naj v tem težkem boju za naše pravice podpira ter naj čeli češki na- rod opozori na naš obupen položaj. Na ta dopis je predsedstvo České Sokol- ske Zveze takoj odgovorilo sledeče: Dragi bratje! Vaš dopis z dne 28. fe- bruarja t. l. smo prejeli in nas je nje- gova vsebina globoko ganila. Čutimo na lastnem telesu, kako boli izguba vsakega posameznika in zato razume- mo vaš obupni boj.

Hočemo in moramo ohraniti zve- stobo za zvestobo. Iubezzen za Iubezen in zato smo naredili vse potrebne ko- rake, ki so mogoči. Poslali smo vaš obupni klic vsem našim ministrom, ki so odgovorni za zunanjo politiko, po- tom časopisja smo ga objavili našemu celnemu narodu, predložili smo ga vsem našim poslancom v našem predstavni- štvu in poskrbeli smo za razširjenje tega dopisa v vseh tujih jezikih.

Slovensko sokolsko bratstvo je bi- lo vedno — zlasti po Vaši zaslugi — trdna vez v boju za pravico, ostane- mo vsled tega temu idealu zvesti na vsak način.

Prejmite naš vroči pozdrav in za- gotovilo, da smo pritravljali tudi z dejanji naše bratstvo dokazati.

Nazdar!

Češki Oboe Sokolov.

Iz 98. in 99. soje deželne vlade za Slovenijo

v Ljubljani z dne 11. maja 1919.
Kranjska deželna banka. Računski zaključki kranjske deželne banke v Ljubljani za poslovna leta 1913—1917 se odobre, in računodajalcem podeli ab- solutorij. Predlogom kuratorija oziroma ravnateljstva glede razdelitve upravnih prebitkov za leta 1913—1916 se pritrudi. Poslovni prebitek za leto 1917 v znesku 301.737 K 72 v se porabi za dotacijo rezervnih zakladov.

Železničarji iz okupiranega ozem- lja. Ker se vedno pogosteje dogaja, da prihajajo naši železničarji, odgnani od Italijanov iz okupacijskega ozemlja, se načeloma določa, da ima za take želez- ničarje, ako za to prosijo, skrbeti želez- niška uprava.

Geološka zbirka. Za namene vse- učiliške komisije se kupi geološko zbir- ko dr. Antona pl. Schöppla.

Tehniško - visošolski tečaj. Za po- učevanje na tehniškem visošolskem tečaju v Ljubljani se da učni nalog sle- dečim možem: 1.) dr. Rihard Zupančič za matematiko I.; 2.) inž. Jaroslav Förster za opisno geometrijo (preda- vanje); 3.) ravnatelju višje realke Mazi za opisno geometrijo (vaje), njemu se prideli ta kot asistent inž. Lad. Bevc in tehnik Milan Fakin; 4. dr. inž. Milan Vidmar za mehaniko I.; 5.) prof. dr. Maks Samec za spl. kemijo; 6.) prof. dr. Pavel Grošelj za mineralogijo; 7.) arh. inž. Ivan Wurnik za tehnično ri- sanje; 8.) inž. M. Mihor za strojno risa- nje; 9. dr. inž. Miroslav Kasal za situ- acijske risanje; 10.) inž. Leo Novak za nižjo geodetiko; 11.) inž. Lad. Bevc kot asistent še (l. toč. 3) za geodetiške vaje.

Gimnazijsko poslojje v Celju. Za dovršitev zgradbe gimnazijskega po- slojja v Celju, ki je zaradi stanovanjs- ke bede in iz zdravstvenih in peda- goških ozirov nujno potrebna, se dovoli kredit.

Cinkova pločevina. S 15. majem t. l. povišajo se stalne cene za cinkovo pločevino na 770 K za 100 kg.

Rogaška slatina. Restavracijski in- ventar v zdraviliškem domu se odkupi od lastnice Tekle Arhofer. Za letošnji sezono se odda še imenovani restavra- cijo v najem.

Toplice Dobrna pri Celju. V držav- nih toplicah v Dobrni pri Celju se odda v najem topliška restavracija Martin Šketu, bivšemu restavraterju na Duna- ju. Topliška kavarna (dosedanji Mil- chmariandel) se odda Franji Apih iz Do- brne.

Imenovanja. Za gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani se sprejmeta v službo strojna inženirja Gvidon Gulič in Friderik Hauffen. Inž. Gvidon Gulič se imenuje gradbenim komisarjem in inž. Friderik Hauffen provizoričnim gradbenim adjunktom. Kanclist bivšega ministrstva za javna dela na Dunaju Franc Staral se prevzame v doseda- njem činu v službo gradbenega ravnateljstva v Ljubljani.

Koroška Bela. Za ublaženje velike bede, v kateri se nahajajo pogorelci v Koroški Beli, ki jim je značilni napad italijanskih napačalcev uničil vse premoženje, se naprosi pri osrednji vladi za nepokriti škodni odgovarjajoči kredit, ki naj se ga dovoli brez preudca za vprašanje vojno - odškodninskih prav- ic. Spodnjejranjska in rogaška želez- nica k letošnjim običnim zborom spo- dneštajerskih železnic in rogaške lokal- ne železnice na Dunaju se pošlje s po- sebnimi naročili zastopnika kraljevine SHS dr. Ploja na Dunaju.

Orožne vaje. — Podpore svojem vpklicam. Svojem k orožnim vajam vpolicanih vojakov se dovoli za dobo orožne vaje prispevek za preživljanje po določilih naredbi z dne 19. decem- bra 1918 št. 219, oziroma naredbi z dne 2. aprila 1919 št. 434. odstavek III. Tudi za vlaganje prošnji veljajo dolo- čila teh dveh naredb.

RAZGLAS

o oddaji tabačnih trafik v mariborskem preglednem okraju finančne straže.

Oddajo se nastopne trafike:

Maribor, Grajski trg št. 7. Jam- ščine treba plačati pred izročitvijo po- nudbe 400 K. Trafikantski dobiček je znašal v enoletnem času 4378 K 31 v: Franc Jožefova cesta št. 55. jamščina 500 K, enoletni dobiček 4946 K 54 vin. Franc Jožefova cesta št. 9. jamščina 200 K, dobiček 2176 K 83 vin.; Magda- lenski trg št. 2, jamščina 600 K, dobi- ček 6199 K 64 vin.; Melje št. 14. jam- ščina 750 K, dobiček 7486 K 58 vin.; Tegetthoffova ulica št. 9. jamščina 750 K, dobiček 7524 K 29 vin.; Teget- thoffova ulica št. 42. jamščina 800 K, dobiček 8444 K 43 vin.; Tržaška cesta št. 42. jamščina 300 K, dobiček 3056 K 72 vin.; Tržaška cesta št. 13. jamščina 500 K, dobiček 5164 K 16 vin. (Prošnje do 11. junija ob 10. dopoldne.) Ka- mnič št. 117. dobiček 955 K vin. Kar- čovina št. 151. jamščina 100 K, dobi- ček 1371 K 47 vin. Spod. Hoče št. 74. dobiček 359 K 25 vin. Račje št. 43. jamščina 100 K, dobiček 1151 K. Ku- men št. 40. dobiček 403 39 vin. Lino- boš št. 41. jamščina 100 K, dobiček 1339 K 30 vin. Ruše št. 27. jamščina 200 K, dobiček 2413 K 10 vin. Nova vas št. 9. občina Radvinje, dobiček 405 K 75 vin. Pobrežje, Pokonabška ulica št. 3. dobiček 470 K 67 vin. Sliv- niča št. 13. dobiček 466 K 54 vin. Štrihovce št. 23. dobiček 967 K 29 vin. Občina Sejnica ob Dravi št. 105. jamščina 450 K, dobiček 4626 K 98 vin. Zgor. Bistrica št. 16. dobiček 214 K. Peki št. 9. dobiček 375 K 11 vin. Peki št. 25. dobiček 415 K 93 v. (Prošnje do 12. junija ob 10. dopoldne.)

Marhaška va št. 3. dobiček 606 K 83 vin. Poljčane št. 6. dobiček 413 kron 92 vin. Pragersko št. 52. dobi- ček 637 K 73 vin. Zgor. Pulsgava št. 64. dobiček 384 K 90 vin. Lorma- ček 637 K 73 v. Zgor. Poljskava vin. Zikarce št. 19. dobiček 392 K 76 vin. Sv. Trojica v Slov. goric- ah št. 39. dobiček 311 K 55 vin. Sv. Lenart v Slov. goricah št. 14. dobiček 550 K 77 vin. Zamarka- va št. 11. dobiček 104 K 12 vin. Sv. Benedikt št. 13. dobiček 335 K 28 v. Spod. Voličina (Sv. Rupert), do- biček 214 K 14 vin. Studence pri Mariboru, Okrajna cesta 9. dobiček 1407 K 90 vin. Šolska ulica 6. dobiček 1536 K 73 vin. Prošnje do 13. junija ob 10. dopoldne. — Tiskani uradni ponud- beno obrazci in zaviti se dobe pri fi- nancnem okrajnem ravnateljstvu in pri oddelkih finančne straže brezplačno. Invalidi iz zadnje vojne, vdove in sirote po padlih ali umrlih vojakih (čast- nični in moštva) imajo ob določenih pogojih prednost pred vsemi drugimi prosilci.

Dnevne vesti.

V pomoč Korošcem! Vsled dovel- jena deželne vlade z dne 10. t. m. št. 1639, bodo tudi naši organi po vsej Slo- veniji nabirali prispevke za ko- roško begunce. Opozorjamo zato prebivalstvo osobito na deželi, da se odzove našim sodrudnikom, ki so se prostovoljno postavili v službo te humanitarne ak- cije, z obilnimi prispevki. Nabrani denar bodemo sproti oddajali Posredoval- nemu uradu za koroške begunce v Ljubljani. — Osrednji zavaro- valni oddelek za Slovenijo, zaklada za vojaške vdove in sirote v Ljubljani, s podružnico v Mariboru in okrajnimi zastopi v Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Novo mesto- Črnomelj ter Radovljici.

Državno posojilo prav pridno pod- pisujejo v Mariboru. Posojilnica je podpisala 1/2 milijona, Viljem Freund 20.000 K, podpolkovnik Zwirn 15.000 K, okrajna bolniška blagajna 10.000 K, dr. Josip Rapoc 10.000 K, rodbina notarja Firbasa 10.000 K itd. Slovenci, tekmu- je v podpisovanju državnega posojila!

»Ljubljanski Josefimum«. Namen teh vrstic — to bodi že vnaprej pribito — nikakor ni, hujskati zoper katerosi- koli osebo ali zavod, temveč hoče se s temi opozorit merodajne oblasti in č- nitelje na čudne razmere, ki vladajo v zavodu »Josefinum« na Poljanski cesti št. 16 in na težke krivice, ki se delajo najubožnejšemu sloju, namreč ubogim služkinjam s Kranjskega. Ta hiša, ki nosi svoje ime po blagopokojni dobro- tnici nepozabnega spomina Josipini Ho- čevar s Krškega, je bila po intencijah le te namenjena ubogim onemoglim služkinjam s Kranjskega, v kateri na- men je bila tudi kupljena in je pokojna Hočevar darovala že takrat večjo vsoto, od 40.000—50.000 K. Ta blaga želja imenovane dobrotnice se pa že za časa njenega življenja ni upoštevala. Vod- stvo v zavodu je imelo in ga ima še dandanes v rokah društvo »Verem der Frauen der christlichen Liebe des hl. Vincenz von Paul«, katero je vknjiženo tudi kot lastnik hiše. Cela uprava in gospodarstvo je prepučeno nemškimi sestram - križarkam iz Stajerskega. V zavod se sprejemajo dekleta za izvež- banje v kuhanju, likanju in šivanju. Za onemogle služkinje se pa nihče ne zme- ni in marsikatera, ki bi imela pravico, biti tam shranjena in prehranjena, je izročena javni milosti ter se mora potik- ati v kakem podstrešju ali pa v zatohli kleti. Pokojna Hočevarca se je čes- tokrat pritoževala napram svojim zaup- nim osebam, ki so še med živimi. Čez to, da ji razmere v »Josefinumu« ni- kakor ne ugažajo in da se na njene želje ne ozirajo. Navzlic temu, imajoč pred očmi vedno le gorje nedolžnih tročih, je volila v svoji oporoki, nahajajoči se pri zapuščinskem aktu A 70/11 okraj- nega sodišča v Krškem, onemoglim služkinjam s Kranjskega, ki se nahaja- jo v zavodu »Josefinum«, 16.000 kron, kojih obresti bi se smele porabiti za prehrano takih služkinj. V katere na- mene se je ta denar porabil, se ne ve; istina je pa, da onemoglim služkinjam ni prišel v prid, kajti za te ni bilo dose- daj mesta v »Josefinumu«. To je vne- bodpitoča krivica in skrajni čas je, da napravijo merodajni faktorji konec tem razmeram ter da ukrenemo vse potreb- no, da postane »Josefinum« to, za kar je bil namenjen, namreč zavetišče ubo- gim onemoglim služkinjam in ne nem- ška trdnjava pod vodstvom aristokra- tičnih dam. Ako bi hotel kdo trditi, da temu ni tako, da je tam preskrbljeno tudi za onemogle služkinje, postrežem lahko z dokazi, da leta in leta ni bila sprejeta v »Josefinum« nobena o- nemozla služkinja in in da šele v zadnjem času, odkar se je pričelo neko živahno gibanje med služkinjami v tem pogledu, se sprejelo v zavod nekaj starih o- nemoglim služkinj, češ, da se s tem po- kaže, da se je vendar nekaj storilo tudi za služkinje.

Zidje v Ljubljani so se organizi- rali in nameravajo izgraditi svojo sinagogo. S podporo poverjenika za uk in bogočastje so se ločili od izraelske cerkve. občine v Gradcu in so privavili svoj pristop k židovski cerkveni občini v Zagrebu, da s tem tudi na znanj do- kumentirajo, da so proklamirali vse zveze z Avstrijo in da pripadajo krštevstvu SHS. Zagrebška cerkvena občina je seveda torejela ljubljanske žide v svo- je okrilje. Na Kranjskem je živele po ljudskem štetju l. 1890, 96. l. 1890. — 99. leta 1900 — 145 in l. 1910. — 146 židov, imed teh jih je bilo 116 v Ljubljani. Od l. 1890. do 1910. so se

Zidje na Kranjskem pomnožili samo za 1 osebo. Koliko pa jih je sedaj v Ljub- ljani in na Slovenskem? Bojimo se, da se je njih število silno pomnožilo. Ni- smo načelni antisemiti, vendar pa smo prepričani, da bi bila velika nesreča za naš narod, ako bi ne mogli uspešno zajeti židovskega pritoka, ki se nam obeta sosedne Hrvatske, iz Madžar- ske in Poljske. Številni židovski živeli je za narod in za državo, kjer se mu posreči pridobiti tla, velika nesreča, to nam izpričuje Poljska, Madžarska in v gotovi meri tudi Hrvatska. Za to je dolžnost naše vlade, da pravočasno odredi vse potrebno, da se zavstavi židovski naval, ki je nesporno že naper- jen proti našim slovenskim pokrajinam. Proti židom smo ne samo zato, ker izsesavajo ljudstvo, ga gospodarsko podjarnjujejo in upropaščajo, marveč tudi zaradi tega, ker je židovski ele- ment razsadnik in nosilec nemške »kulture« in nemškega jezika, katerim dobrotam se zlasti mi Slovenci hočemo otresti za vsako ceno. Zato zahtevamo, da se izdajo najstrožje odredbe, ki bo- do zabranjevale naseljevanje tujerod- nega židovskega življa v naših krajih. Že sedaj kar mrgoli po Ljubljani He- brejcev, ki so se pritepli semkaj z vseh vetrov. Polnijo vse hotele, a nihče jih ne vpraša, od kod so, kaj delajo in s čim se bavijo. Večina njih nima nobe- nih izkaznic, a vkljub temu se jih trpi, dasi je notorično, da ne delajo drugo- gakega, kakor da verizijo in povečavajo draginjo. Ta brezbrilnost naših obla- sti bo kriva, da se bo vsa jata teh gav- ranov kar preko noči stalno naselila v Ljubljani in da bodo v doglednem ča- su ljubljanske ulice na las podobne za- grebski hlici.

Slovesna zaprisega uradništva in nastavlencev finančnega ravnateljstva v Ljubljani se je vršila danes dopoldne ob 10. v veliki dvorani Mestnega doma. Poverjenik za finance gosp. dr. Šav- nik je najprvo zaprisegal zbrano uradni- štvu in nastavlence, nato pa nago- voril navzoče, poudarjajoč, da davčni efekt v naši državi v prvem momentu ne more doseči istega uspeha, kakor bi ga mogel, da pa gre v prvi vrsti zahva- la uradništvu, ki je ob priliki preobra- ta tako trdno stalo na svojem mestu in se zavedalo svojih dolžnosti. Obljubil je, da bo skrbel za to, da se izpolnijo upravičene želje uradništva in da dose- žejo to, kar zahtevajo. V to svrhu bo zastavil vse svoje moči. Pozivlja nato zbrano uradništvo na trdno tovarištvo, nakar zaključil svoj govor s slavklicem na našega viadrija, kateremu klicu se navdušeno odzovejo zbrani navzoči. Nato podpisajo vsi svoje izjave, nakar je bila zaprisega končana.

Umrli je snoči bivši ljubljanski tr- govec g. Ivan Fabian v visoki starosti 92 let. Z njim leže v grob gotovo najstarejši meščan ljubljanski, mar- kantna osebnost stare Ljubljane, mož, ki je svojčas sodeloval ob pričetkih na- rodnega preporoda našega mesta. Bil je med ustanovitelji in nekaj časa tudi blagajnik »Narodne žitarnice«, kateri je ostal svest od svoje smrti. Z mlade- niško živahnostjo se je veselil in sadnih mesecih naše osvoboditve. Bil je kot mož in trgovec povsod splošno priljubljen, poštnjak starega kova- n. v m. p!

Premestitev uradov iz Radovljice na Bled vzemirja vsako desetletje enkrat gorenjski kot. Dobro razumemo Blejce in njih novega gospoda, dobro tudi del radovljiškega uradništva, vendar iz narodnogospodarskih ozirov to za enkrat res ni racionalno, to je do- kazal shod občinarjev, ki je v pretežni večini glasoval proti premestitvi. Tudi naša stranka se je, ko je bilo vprašanje preteklo desetletje na tapetu, izrekla odločno proti premestitvi uradov iz mest v vas. Da pa pride enkrat do tega, ni izključeno, kajti Bled se bo širil in dvignil tako, da bo avtomatično za- hteval svojo administracijo, višje šole itd. Le ono nam to pot ni razumljivo. Tisti malenkostni del uradništva, ki je to pot prevzel inicijativo, da se je za- deva spravila na tapet, tarnal je v svoji ulozi, da nima v Radovljici du- ševnega razvedrila. Ko se je pridrtil v nedeljo, dne 11. t. m. boljši glasben in dramski užitek, mislilo se je na Ble- du da pozdravijo ono uradništvo pol- noštevilno, kakor voditelje v obljub- ljeni deželi. A ni enega ni bilo. Opravi- čili jih dejstvo, da Blejci tako dolgo mečkajo tisto najsižebo električno, bencinsko ali konjsko zvezo vsaj med Lescami in Bledom, kajti, res ni mo- goče zahtevati, da tolče povprečni uradnik po noči uro ali dve po prašni ali blatni cesti domov, fjakarskega za- hteva 20—40 K premore pa res le malokdo. Cestna vez med Bledom in Lescami, in da je le 1—3 krat na dan, bila bi prvi korak k preseljevanju. Vočigled temu dejstvu je ukrenilo ka- kor čujemo prometno društvo na Ble- du, v čigar korist se ponovi predstava v nedeljo 18. t. m. da postavi tik ob koncu prireditve in 1/4 uro pozneje omnibuse pred izhodišče dvorane. Bo- mo videli!

Dotično židovsko vodstvo, ki je z le- senimi čevlji prejelo pomotoma tudi vreo čevljev z usnjatimi podplati, naj to takoj naznani na: akcijo s čevlji — Ljubljana, realka.

Volevažen izum našega rojaka. Neki naš rojak — ime je postranska stvar — je po dolgih študijah in eks- perimentih napravil izum, ki bo ne- mara dalekosežnejšega pomena, kakor je bila svojevčasno iznajdba parnega stroja. Gre za izum, ki bo za pozor strojev docela izločil porabo bencina, premoga itd. Tovarna Withead je iz- smitelju ponujala za iznajdbo že težke milijona. O stvari bo v kratkem raz-

pravljalo ministstvo. Za izkoriščanje izuma je pripravilnih že več milio- nov. Podjetje se osnuje v Dalmaciji.

Naš rojak g. Albin Kunc v Baselu, Zentralbahnstr. 21, nam poroča, da je rad pripravljen proti mali odškodnini posredovati nakup blaga v Svici; Isto- tako glede eksporta jugoslovanskega blaga v Svico. Trgovci naj se obrnejo v potrebi do njega. Blagovni promet s Svico bo baje kmalu otvorjen in ker bi znalo biti švicarsko blago v primeri z drugim inozemskim ceneje, bi mogoče kazalo, posluževati se švicarskega trga.

Opozorjamo vse, ki najdejo v mo- dernih umetnosti užitek in zadoščenje, vse, ki hočejo spoznati bistvo simboliz- ma in vse, ki se hočejo poglobiti v du- šo umetnika — hrepencega po pravi lepoti, da posetijo dijaško predstavo »Leopoldo Vidca«, ki se ponovi v torek popoldne v dramskem gledališču. Igralo se bo v prid Cankarjevega spo- menika, na katerega se je zadnji čas pozabilo, zato bi bilo neodpušno, če bi ne bilo gledališče zasedeno do zadnje- gake kota. Vstopnice se dobe po zni- žanih cenah dan pred predstavo in dan predstave pri blagajni dram- skega gledališča.

Pisatelj Podlimgar (Fran Ma- sell), pisec romana »Gospodin Franjo«, je leta 1917. umrl v proganstvu na Nižjem Avstrijskem. Njegova edina želja je bila, da se vrne v svobodno domovino. Ta njegova želja se mu žal ni izpolnila. Legel je v grob, predno je nam zasijalo sonce svobode, in njegov prah počiva v tuji zemlji. Težka mu je tuja gruda, saj je tako neutušeno hre- penel in koprnel po rodni, domači gru- di ves čas svojega proganstva. Dajmo pokoj njegovi duši in prepeljimo nje- gove kosti v domovino. Pripravimo grob v domači prsti izgnancu, narod- nemu mučeniku, ki je padel kot žrtev tistih idej, za katere smo se borili mi vsi, kar je nas prepričanih Jugoslo- vancev!

Zaradi snajenja uradnih prostorov je v ponedeljek, dne 19. maja 1919 mestna blagajna zaprta.

Iz Ormoža nam pišejo: Dokler ni bila Jugoslavija osvobodjena, je bilo mestece Ormož kakor Ptuj, hudo za- grizeno nemško »gnezdo«. Ostavili so sicer nemške nastavlence, vendar je opažati le malo sprememb, ostalo je precej pri starem. Nemčurji govore de- monstrativno nemško in zmerjajo Ju- goslavijo. Neki neviden duh trosi med naše okoličane vesti, da so Jugoslaviji usojeni kratki dnevi, ljudstvo je tem govoricam že začelo verjeti in čaka topo, da se uresniči vest. Prihko sem imela poslušati razgovor na vlakcu med železniškim nastavlencem in našimi fanti. Železničar je hudo zabavil čez državo in pravil: Kaj hočete od Jugo- slavije, saj vam ne more ničesar nu- diti, Nemška Avstrija pa ima vsega v izobilju. Ali sme nastavljenec na vlak- u tako govoriti o državi, ki mu daje kruh? — Iz Ptujja potuje po okolici potnik tvrde Hutler in ponuja žganje. Seveda gostilničarji ga ne kupujejo, ker je žganje prepovedano točiti. A agent se razburja nad vlado, ki izdaja take naredbe, in svetuje, da se naj go- stilničarji upro proti plačevanju davka. Če se jim nalagajo take prepovedi. Ali ni morda to agent Nemške Avstrije, ki ima nalogo naščuvati ljudstvo proti državi? Tvrdis Hutler prejšnje čase sloh ni pošiljala potnikov. — Drugi slučaj! Neki Baumann je prinesel na pošto v Ormož pismo, naslovljeno v »Pettau«. Poštni urad mu je pismo vr- nil s pripombo, da imamo v Jugoslaviji samo mesto »Ptuj«, nakar je dotičnik odvrnil, nesramno se smejoč: »Wird bald wieder Pettau werden.« — Od- stavili so tukajšnje prejšnje orožnike, dobili smo druge zopet nemčurje. Sa- mo jeden je baje Slovenec. Stražmoj- strovi otroci niti ne znajo slovenski. — Preko meje je nedavno tega prišel de- zertter Cajnko, ki služi v nemško - av- strilski armadi, v Ormož na dopust. Nihče ga ni prijel, dasi je Cajnko 10. t. m. z orož. stražmojstrom sam ke- gjal v gostilni. — Na dopustu v Ormo- žu se vidi večkrat stotnik Oton Mar- tinz, ki je v Ormožu doma, a služi ak- tivno v Nemški Avstriji. — Priti bi mo- rali semkaj zavedni slovenski orož- niki, ki bi take elemente iz Ormoža iz- trebili.

Ormož. Tukajšnja imetnica papir- ne trgovine, spojene z knjigovoznico, Karolina Lesjak se nikakor ne more sprijazniti z Jugoslavijo. Svojih otrok noče pošiljati v slovensko šolo. Naro- den obrtnik te stroke bi imel tukaj krasno bodočnost, ker bi bil edini, po- trebščine pa so velike. Naših naspro- tnikov ne bomo podpirali! Reflektanti dobijo natančnejše podatke pri ormož- kem mestnem županstvu ustmeno ali pisмено.

Predmetl, najdeni v narodnem gle- dališču (opera) so se med letošnjo se- zono našli naslednji predmeti: 1 ku- kalo, 1 ženska boa, 1 ženska ura, več žepnih robcev in rokavic ter 3 fotral- zakukala. Najdeni predmeti se dobe vsak večer med predstavo pri nočnem čuvaju v opernem gledališču.

Odda se cela hiša s parkom in vt- rom brezplačno takim koroškim begun- cem, ki imajo veselje do negovanja vrta. Naslov se izve pri upravništvu »Slov Narodae«.

Prve češnje na trgu. Včeraj so bile na trgu prve letošnje češnje. Tudi prva kumara je bila prinešena na trg. Zen- ska je zanjo zahtevala 10 K. Kdo to je jedel, nam ni znano. Kak uradnik go- tovo ne.

S trga. Danes je bilo na trgu vsega toliko, kakor da bi ne bila lansko leto še vojna. Vsega se je dobilo, česar si je srca počel. Zelenjave vseh vrst, riba,

krompirja, pomaranč, citrus, pečiva, suhega sadja, jalc, kuretine, izredno veliko pa razne mesnine in špeha, da skoro več kakor marsikak dan pred vojno. Posebno so ženske segale po tečem mesu, ki je bilo po 10 kron. Sicer je bilo po 14 K. To je dokaz, da je kriza za živila končana. Draginja je še in baš zaradi tega morajo nižji in srednji sloji vse do dobrote gledati le od daleč, v tem ko je za premožnejše že nastopil pravi raj. Pa je vendar še mnogo avstrofiških rovarjev, ki kriče: »Preje je bilo boljše!« In lansko leto ob tem času? No, še vsi se dobro spominjamo na ta »boljše«. Take elemente po zobeh! Vsa z njimi, v Nemško Avstrijo!

Se ena zanimivost na trgu. Danes je prineslo na trg neko kmetsko dekle iz Podmolnika šest mladih lisic, katere je starša vrgla doma pod dom. Zanimivo pri tem je posebno to, da je zvitorepka povsod okrog ropala kuretino za svoje nenasične poredneže, le doma se ni dotaknila nobene kokoši. Zato jo tudi niso vneli in oddali z mladiči vred na trg, marveč jo mirno pustili živeti dalje, ker mislijo, da ostane lisičji rod še nadalje kot »domača prireja«.

Vremensko poročilo.

Višnja nad morjem 300-2 Srednji srčni tlak 790 mm.

Mesec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
16	2. pop. 9. zv.	734.8 735.5	16.8 10.5	sl. jgv.	več. oblač.
17	7. zj.	735.6	6.9	brezvet.	jasno

Padavina v 24 urah 0.0 mm
— Srednja včerašnja temperatura 11.7°, normalna 14.29° — Vremenska napoved za jutri: Lepo, vetrovno in toplejše vreme.

Kultura.

Koncert »Ljublj. Zvonac« Kar je na snočnem koncertu bilo najbolj razveseljivo, je, da je nastopil godalni kvartet, ki je zaigral stavek iz Škrjančevega kvarteta v D-duru in Čajkovskega kvarteta v ravno istem tonovskem načinu. Andante tega kvarteta je poln izrednih krasot, spojil vse štiri godeve v lepo harmonijo. Zajeli so iz njega mnogo lepote, občuteno jim je pel lok. Motil je le gromko ropot, ki je menda prihajal iz sosednje Slavčeve dvorane, kjer so ravno tedaj morali čvrsto vaditi. Zbor je zapel štiri pesmi iz sporeda zadnjega koncerta tega pevskega društva, nanovo so zapeli Gerbičev »Pomladni spev«, v katerem vsak ritenuto na koncu bolje izostane. Prelovčeva pesem »Zapoj mi pesem, dekle« je komponirana v prav malo različen slogu kakor »Jaz bi rad rdečih rož«, napol narodno napol tako kakor zbori izza čitalniških časov. Rožančev »Mak žaric« so izpustili. »Zapuščeno« od Adamiča so zapeli brez primere boljše od zadnjih. Prvi del brezhibno, vzneseno, lepo, a drugi del je že kot kompozicija šibkejši. Tudi solistka zborja je bila mnogo boljše. Od pesmi petih od možkega zborja je tudi še snoči ostala »Dobro večer, luba dakle« najlepša. Zbor je sploh boljše pel kakor o priliki, ko je sodeloval Rijavec Gosp. Mohorič je zapel dvoje pesmi, ki spadata v bolj srednjo vrsto umetnin. Pel je nad moje pričakovanje dobro. Marij Kogoj.

Umetnostna razstava v paviljonu R. Jakopiča se odprla koncem tega meseca. Razdeljena bo na dva dela. Moderni oddelek vsebuje po večini proizvode mlajših, slovenskih javnosti še malo znanih jugoslovanskih umetnikov. Poseben oddelek pa je namenjen starejšim umetninam iz domačih zbirk.

Koncert za Bled njega prerjenje in povzdignje prirede blejske dame in gospodje v nedeljo 18. majnika 1919. Dvorana: Blejski dom. H. W. Petrie-Martell: Mornarjeva usoda, fantazija za gosli in klavir. Grieg: Dih pomladi, Brahms: Podoknica, sopran in klavir. Čehov: Snubca, enodejanka. 3 osebe. Smetana: Sekstet iz Prodane neveste. Lisinski: Venec slovenskih, 2 gosli in klavir. Straka: Kofetarice, peti igra, 5 dam. Vstopnice v društveni pisarni (zraven pošte), pred začetkom pri blačajni. Preplačila sprejme vdano vabečji Vas odbor društva za tuiski promet. Sedeži 7, 5, 3 K, stojišča 2 K. Začetek ob 9. uri. Po predstavi omnibus od Bleda do Želznice.

Gospodarstvo.

Naše prvo državno posojilo. Koncem meseca bo zaključeno podpisovanje našega prvega državnega posojila. Kakor poročajo iz najrazličnejših krajev naše domovine, je podpisovanje 4% državnih bonov napredovalo jako dobro. Zlasti mnogo so podpisali v Bački, Baraniji in Banatu, kar je razumljivo, ker biva tamkaj najpremožnejši živeli. Za temi deli naše države pa ne zaostaja mnogo Hrvatska in Slovenija, kakor tudi ne ostali deli naše države. Točne statistike sedaj še ni mogoče navesti, vendar pa je gotovo, da je pri podpisovanju sodelovala živahno vsa država in s tem dokazala svoj patriotizem. Nekaj pa se je opazilo, da so namreč gotovi krogi, ki so svoječasno podpisali velike svote avstro - ogrskega vojnega posojila, podpisali sedaj le razmeroma majhne svote našega državnega posojila, dasi gre sedaj za stvar, ki se ni oti daleč ne more primerjati z varnostjo avstrijskih vojnih posojil. Zanimivo pa je, da so Nemci in

Madžari, ki žive na našem državnem ozemlju, spoznali plodonosnost našega državnega posojila in podpisali lepe svote 4% državnih bonov. Pasimo, da nas ne osramote tujci! Res je, da živi v našem kmetu še neznanje napram podpisovanju državnih posojil vedle slabše izkušnje. Toda naše ljudstvo nam je prepričano, da sedaj pri tem podpisovanju ne gre za podaljšanje vojne in za podpiranje tuje države, pač pa za to, da podpremo našo državo in ji damo potrebna sredstva, da more vsrčiti svoj dolžnost napram svojim državljanom. Opozoriti je treba tudi na to, da bodo pri izmenjavi kron v dinarje dobili lastniki državnih bonov za vsakih plačanih sto kron izplačanih 5 dinarjev več.

Državno posojilo. Vest, da je finančni minister izjavil, da se bodo ni za dinarje zamenjali tako, da se dobi za 100 K 5 dinarjev več, je jako ugodna premija onih, ki zaupajo državi. Ako bude na pr. za 100 K danih 4 dinarjev, dobi imetnik bona 45 din. t. i. 15 kron več.

Pojasnilo. Od vseh strani z dežele prihajajo vprašanja, zakaj nekatere občine in aprovizacije razdeljujejo ameriškano mast in slanino tako zelo ceno. Na ta vprašanja pojasnjujemo, da dobe vse občine in aprovizacije po celi Sloveniji od prehranjevalnega urada odnosno »Vnovčevalnice« za živino in mast v Ljubljani ameriškano mast in slanino po 20 K za kilogram proti takojšnjemu plačilu. Ako oddajajo občine, oziroma aprovizacije mast ali slanino pod nabavno ceno, krijejo diferenco med dobavno in prodajno ceno iz posebnega fonda, ki ga imajo v ta namen na razpolago.

Trgovci ljubljanske okolice se še enkrat opozarjajo na ustanovni občni zbor »Gremija trgovcev za politični okraj Ljubljana okolica«, ki se bo vršil v torek dne 20. t. m. točno ob 10. dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. V splošnem interesu trgovstva, kakor tudi posameznika je, da se vsi trgovci brez razlike udeležijo zborovanja. Če bi kateri trgovec v ljubljanski okolici pomotoma ne dobil že razposlanega vabila, naj pride vseeno na zborovanje.

Blagovni promet s inozemstvom. Vsek uvos in izvoz blaga v kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je odvisen od voznega, oz. izvoznega dovoljenja pristojnih oblasti. Trgovci se zato opozarjajo, da si pravočasno preskrbijo taka dovoljenja, ker se bo odslej vsako blago zaplenilo, ki pride brez uvoznega dovoljenja v državo ali se hoče brez izvoznice izvoziti v inozemstvo. V Sloveniji daje uvozna in izvozna dovoljenja le »Centralna uprava za trgovski promet s inozemstvom« v Beogradu, podružnica v Ljubljani. Carinarne morajo zapleniti vsako blago, ki nima uvoznega dovoljenja.

Pri Mestni hranilnici ljubljanski je podpisalo dosedaj 79 strank 570.000 K prvega državnega posojila.

Trboveljska premožekopna družba je principiarno sklenila, da preloži svoj sedež s Dunaja v Ljubljano.

Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je dovolilo delniški družbi za promet s poljskimi pridelki v Zagrebu, da sme prodati: tvrdki Zidar in Bertonec, paromlin v Domžalah: 1000 q pšenice; tvorniki železne in ključavničarske robe v Kamniku: 33 q svinjske masti, 30 q češpljeve čežane, 30 q slij in 35 q solne slanin; pivovarni Union v Ljubljani: 600 q ječmena; tvrdki Vinko Majdič v Kranju: 500 q koruze v zrnju in zadržki gostilničarjev v Ljubljani: 2 vagona pšenične moke.

Se enkrat pozor uvoziščiti! Kdor hoče iz inozemstva kaj uvoziti, mora imeti dovoljenje ne samo od sosednje države, iz katere bi rad izvažal, nego tudi od naše države l. s. od »Centralne uprave za uvos in izvoz«. Interesanti naj v teh stvareh ne bodo lahko miselni, temuč naj pravočasno v pisni obliki prosijo preko tukajšnje podružnice Centralne uprave za uvos in izvoz za točno dovoljenje: točno navajajoč, kdaj in za koliko so blaga kupili, kako je z plačilom in čemu blago rabijo. Zlasti velja svarilo glede Italije. Vsako iz Italije prišedše blago, ki nima pravilne uvoznice, se zapleni.

Pri likvidujočem ministru za domobranbo na Dunaju se oddajajo podpore iz državne loterijske ustanove na pripadnike prejšnje avstrijske domobranbe (aktivne in umirovljene) e gažliste, gažliste brez činovnega razreda in moštvo, kakor tudi na vdove in sirote po prej omenjenih osebah. — Prošnje (kolekovanje) naj se pošiljajo potom vojaške intendance za Slovenijo v Ljubljani na likvidujoče ministru za domobranbo na Dunaju.

Gradba železniške proge Križ-Bihaš - Novi in Split - Sarajevo - Beograd. Beogradsko ministru je naznanilo pokrajinski vlad v Dalinaciji glede gradbe proge Križ - Bihaš - Novi in Split - Sarajevo - Beograd, da je neodložljiva in da se reši to vprašanje potom strokovne tehnične komisije, na kar sledi finančna organizacija za ugradbo proge.

Društvene vesti in prireditve.

Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani ima v nedeljo, dne 18. maja t. i. dopoldne ob 10. dopoldne v verandi hotela »Union« svoj redni občni zbor s 15 članov. Članstvo: ...

dem, k kateremu se vsi hišni posestniki in posestniki ponovno vključijo. Občni zbor jim nudi priliko, da s polnoštevilno udeležbo pokažejo svoje nezadovoljnost s svojim slabim sedanjim položajem, ki se sistematično od dne do dne slabše. Običaj je pa tudi potreben, da podkrepimo s tem našo organizacijo in ji pridobimo ugleda pri oblastih. Z udeležbo na občnem zboru pa člani tudi dokažejo, da so vsaj nekaj pripravljivi sodelovati v interesu splošnosti in s tem prisrčno poštivalnost društvenega odbora, ki jim bo podal natančno letno poročilo o vsem svojem delovanju. Občni zbor naj pokaže solidarnost in stanovsko zavest hišnih posestnikov in naj bode pravo mesto, kjer vsak posestnik poda lahko svoje navedbe.

Akademija priredi v ponedeljek, dne 19. maja ob 8. zvečer na realni predavanju gosp. filozofa Antona Podbeka iz Zagreba v risalnici na realki. Predavatelj bo predaval o predgovornih slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Ker je čisti dobiček namenjen »Stanovski zvezi slovenskih akademikov«, vabimo k obilni udeležbi.

Podružnica čebelarstva »društva na Bledu« priredi v nedeljo, dne 18. majnika ob 3. uri veselic in koncert v restavracijskih prostorih Lloyd na Bledu (Rečica). Prijatelji čebelarji se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo.

Prvo splošno društvo jugoslovanskih vpokolencev v Ljubljani naznanja svojim članom, da so društvene izkaznice pripravljene in se dobe dne 20. in 21. maja v torek in sredo popoldne od 2. do 6. v Novi ulici št. 5, pozneje pa pri blaginiku gosp. Fabijanovi v Šiški, Planinska cesta št. 197, kjer se vrši tudi vpisovanje novih članov. Predsedstvo.

Aprovizacija.

— Suho mese prejmejo stranke z izkaznicami A in B v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Kg stane 10 kron.

— Špeh na odrezek št. 2 sladkornih izkaznic se bode oddajal v aprovizacijskem skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti po sledočem redu: Na vsak odrezek št. 2 sladkornih izkaznic za maj se dobi 1 kilogram špeha, ki stane 18 K in sicer: Dne 19. maja stranke s sladkornimi izkaznicami za I. okraj: št. 1 do 3 do 8 do 11. dopoldne in št. 4 do 10 do 3 do 5. popoldne. Dne 20. maja stranke s izkaznicami za II. okraj: št. 11 do 16 do 8 do 11. dopoldne, št. 17 do 27 do 3 do 5. popoldne. Dne 21. maja stranke s izkaznicami za III. okraj: št. 28 do 30 do 8 do 11. dopoldne, št. 31 do 41 do 3 do 5. popoldne. Dne 22. maja na izkaznice za 4. okraj: št. 42 do 47 do 8 do 11. dopoldne, št. 48 do 50 do 3 do 5. popoldne. Dne 23. maja na izkaznice za V. okraj: št. 51 do 57 do 8 do 11. dopoldne, št. 58 do 64 do 3 do 5. popoldne. Dne 24. maja na izkaznice za VI. okraj: št. 65 do 69 do 8 do 11. dopoldne, št. 70 do 74 do 3 do 5. popoldne. Dne 25. maja na izkaznice za VII. okraj: št. 75 do 84 do 8 do 11. dopoldne, št. 85 do 93 do 3 do 5. popoldne. Dne 27. maja na izkaznice za VIII. okraj: št. 94 do 98 do 8 do 11. dopoldne, št. 99 do 109 do 3 do 5. popoldne. Dne 28. maja na izkaznice za IX. okraj: št. 110 do 114 do 8 do 11. dopoldne. Dne 28. maja na izkaznice za X. okraj: št. 115 do 136 do 3 do 5. popoldne. Stranke naj se strogo drže določenega reda, da ne bode nepotrebnega postajanja.

— Iz seje mestnega aprovizacijskega odbora. 1. Prihodnji teden se peče v vojni pekarni kruh iz pšenične in 30% koruzne moke. 2. Izkaznice za kruh in moko se ne bodo več izdajale. Moka za kruh in kruh se bode od ponedeljka 25. maja naprej prodajala brez izkaznic in poljubni množini v vseh vojnih prodajalnah, kakor tudi bel in črn kruh in sicer: v Prešernovi ulici, v Kolođvorski ulici, pri Podboju, pri Mühleisnu, v cerkvi sv. Jožefa, v Gosposki ulici, v Mahrovi hiši, na Starem trgu, na Bregu, na Tržaški cesti. Cena belemu kruhu se pravočasno objavi. 3. Peči naj pečejo in prodajajo kruh iz svoje moke, ter se naprosi vlado, da določi cene pekovskemu kruhu. 4. Če bode vlada izplačala za ubožno akcijo objavljenih 200.000 kron, se bode dajalo strankam ubožnih akcijskih cenjeja moka za kruh in eventualno tudi cenejši špeh. 5. Ubožna akcija za meso se opusti, ker vlada nima nikakega fonda, da bi mogla dati cenejše meso na ubožno akcijo A ter na I. in II. uradniški skupine. Ker tudi mestna aprovizacija ne more teh izdatkov kriti iz svojega, se preneha oddaja cenejšega mesa za vse ubožne akcije. 6. Prihodnji teden se bode razdeljevalo na sladkorne izkaznice po 1 kg ameriškanekega špeha za osebo. Ameriškani špeh je prvovrsten treba je le, da se ga dva dni namaka v vodi predno se ga topi. Če se primeda pri toplenju nekaj čebula, izgubi mast hitav okus popolnoma. 7. Gospod izvoljenosti na škatlo shodu v Mestnem domu se nastavlje legitimacije za sodelovanje pri razdeljevanju in prodaji živih. Načelnice tega odbora g. Galotovo pa se pri togne v aprovizacijski odesk kot zastopnice konzumentov in informativno nadzornice. Ta posel opravljajo nadzornice: ...

ANGLÉSKE NOTRANJE SITNOSTI. — KONFERENCA. — KOMPROMIS GLEDE REKE? — WILSON KONFERENCA.

London, 15. maja. Vlada je odgovorila na socialistično interpelacijo o tajnih dokumentih s tem, da prevzema zanj polno odgovornost, ker je nadzorstvo nad četami potrebno radi discipline. Politični agitaciji med vojaštvom ni mesta.

Pariz, 15. maja. Pariška izdaja »Chicago Tribune« javlja, da nadaljuje Nemci svoje zahtevo, da jim pristupe občevaranje z nemško - avstrijsko delegacijo. Trde, da se relacije med obema delegacijama tako ozko združene, da bi bila krivica, če bi bile primorane sklepati mir vsaka za sebe. Francozi vidijo v tem trmasto nemško prizadevanje za združenju, odnosno poskus političnega izsiljevanja.

Pariz, 15. maja. Odbor Petrice je danes popoldne obravnaval sekundarno klavzulo pogodbe z Nemško Avstrijo, namreč da se odpovedo Galiciji v korist Poljske in raznim železnicam. — V St. Germainu v paviljonu Henrika IV. bo sedež francoske vojaške misle. Glavni stan bo v paviljonu Franca I. Avstrijska delegacija stanuje v štirih vilah.

Pariz, 15. maja. Informirani krogi zatrjujejo, da bo vprašanje Reke ugodno rešeno. Na ...

Najnovejša poročila.

(Naše izvršna poročila.)

ANGLÉZI PROTI NEMCEM.

London, 13. maja. »Times« izredno ostro napada Brockdorffa. — V inspiriranem uvodniku pišejo, da dela proti interesom človeštva za nadaljevanje nemške nadvlade v drugi obliki in mu groze. Pacifistični opozicionalni listi upajo še vseeno na sporazum. »Sunday Observer« upa, da bo krščanski duh premagal klice občega kaosa. »Daily News« zatrjuje, da bodo naprednjaki ostali pri svojem dosedanem stališču. Edvard Grey objavlja intervju o Zvezi narodov, pravi, da ta zveza ne sme biti branik imperialističnih pridobitev, marveč pravega sporazuma narodov.

S KONFERENCE.

Pariz, 14. maja. V nasprotju z dosedanjimi vestmi zahteva zadnja nota Brockdorffa, naj se odpravi dosedanji sistem diplomatiziranja z notami in naj stopi na njegovo mesto ustni razgovor s sodelovanjem ekspertov delegacij. Ravnotako se upira proti predlogu glede ozemlja Saare. Jutri prične pregledovanje pooblastila avstrijskih delegatov. Ponedeljek ali torek jim nameravajo predložiti pogoje, če bodo dotle že ugotovljeni. Misli se, da bodo delegati Nemške Avstrije imeli le kratek odlog za podpis pogodbe, ki ne bo tako obširna kakor ona z Nemčijo. Mogoče jo bodo podpisali pred Nemci.

PROTI AVSTRIJI.

London, 14. maja. »Times« nadaljuje z zahtevo po strogem postopanju tudi proti Avstriji, ki nima pravice, da bi jo preveč podpirali, radi grehov stare monarhije proti narodnostim. Avstrija mora odkodovati svoje nasprotnike za vojne škode vkljub velikanskemu polomu, v katerega je po lastni krivdi zašla. Z ozirom na sedanj položaj je ta zahteva »Timesa« zelo važna za nas. Socialistični »Daily Herald« objavlja dokumente, ki se tičejo varnosti čet za slučaj intervencije v Rusiji in nadzorovanih odredih proti sindikalizmu.

NEMSKI AVSTRIJCI IN NEMCI V PARIZU. — REKA.

Pariz, 15. maja. Vtis nemško - avstrijskih delegatov v St. Germainu je boljši nego nemških Mislijo, da jim pogodba ne bo predložena pred sredo prihodnjega tedna. — Mnogo se opaža, da sporočila delegacije v Berlin niso naslovljena na vlado nemške republike, marveč da jih pošilja Brockdorff osebno Scheidemannu. To dejstvo je vzbudilo pozornost v nemški delegaciji sami. — Nam sovražna »Action Française« se pritožuje, da nameravajo Nemci še nadaljevati svoje intrige in da hočejo kljub prepovedi stopiti v zvezo z nemško avstrijsko delegacijo ter se vmešavati v avstrijske zadeve in s tem kršiti predloženo jim pogodbo. — Isti list, ki ima zelo dobre zveze s Lahi, piše o reškem vprašanju, da je Wilson nepopustljiv, da se bodo pa Lahi najbrže udali, ako dobe za Reko kolonialne kompenzacije.

LAŠKE SKRBI.

Milan, 15. maja. (Preko Švice.) »Corriere della sera« na široko razglablja problem miru z Nemško Avstrijo in se skrito pritožuje, da sklepajo ta mir pravzaprav Francozi, ki žele v svojo lastno korist donavsko federacijo. »Kar se je leta 1918. razletelo, združujejo zopet leta 1919.« List pravi z odkrito jezo, da se tako vrača vsenemški misel Mittel - Europe. — Protifrancosko razburjenje je na Laškem splošno. »Secolo« prinaša članek z debelim napisom: »Francozi hočejo londonsko federacijo.« Lahi se razventega silno srde nad razgovorom, ki sta ga imela Trumbić in Lammasch v Parizu. Lahi razgrajajo, da je Amerika že pristala na francosko željo po novi federaciji in da podpira to misel tudi Anglija in sveda tudi Jugoslavija. »Corriere della sera« pravi, da so sedaj Anglični prevzeli vodstvo itd. Tako odmevajo laške pritožbe, med katerimi je še najbolj žalostna pritožba nad bodočim tiranstvom Slovanov nad Nemci.

ANGLÉSKE NOTRANJE SITNOSTI. — KONFERENCA. — KOMPROMIS GLEDE REKE? — WILSON KONFERENCA.

London, 15. maja. Vlada je odgovorila na socialistično interpelacijo o tajnih dokumentih s tem, da prevzema zanj polno odgovornost, ker je nadzorstvo nad četami potrebno radi discipline. Politični agitaciji med vojaštvom ni mesta.

Pariz, 15. maja. Pariška izdaja »Chicago Tribune« javlja, da nadaljuje Nemci svoje zahtevo, da jim pristupe občevaranje z nemško - avstrijsko delegacijo. Trde, da se relacije med obema delegacijama tako ozko združene, da bi bila krivica, če bi bile primorane sklepati mir vsaka za sebe. Francozi vidijo v tem trmasto nemško prizadevanje za združenju, odnosno poskus političnega izsiljevanja.

Pariz, 15. maja. Odbor Petrice je danes popoldne obravnaval sekundarno klavzulo pogodbe z Nemško Avstrijo, namreč da se odpovedo Galiciji v korist Poljske in raznim železnicam. — V St. Germainu v paviljonu Henrika IV. bo sedež francoske vojaške misle. Glavni stan bo v paviljonu Franca I. Avstrijska delegacija stanuje v štirih vilah.

Pariz, 15. maja. Informirani krogi zatrjujejo, da bo vprašanje Reke ugodno rešeno. Na ...

Kaže se želja po splošnem sporazumu in spravljivosti. Orlando se kaže popustljivost in je pripravil, baviti se s projekti, ki jih je pred 14. dnevi še ostro zavračal. — Wilson je poklical ameriškega in francoskega poslanika iz Rima k sebi na konferenco, izgleda, da je odločen, da jih prisili, da sprejmejo njegov predlog v celoti. Pričakuje se, da bodo Italijani opustili svojo oocilo glede odločitve sveta, ki daje Reko Jugoslovonom. — Vrhovni mednarodni gospodarski svet je pod predsedstvom lorda Roberta Cecilia odločil, držati gospodarske omejitve nasproti Ogrski, dokler bo politični položaj najasen. — Vsed odločitve odbora Cetrvice v vprašanju Italije in kolonij je verjetno, da bo komisija, ki jo sestavljajo za Britanijo lord Milner, za Francijo Simons in za Italijo de Martino, dobila nalogo, da izdela načrt za kolonialne odškodnine, ki jih dobi Italija z ozirom na londonski pakt. — Garvain svetuje, naj se podpirajo napori, da se prepreči združenje Avstrije, pa da se ustvari stabilna Nemška Avstrija brez tajnih dogovorov z Nemci, in priporoča, da naj zavezniki čeho - slovaške in jugoslovanske delegate vedno dobro informirajo in vprašajo za svet.

OB PRIHODU NEMCEV V PARIZU.

Lucerna, 16. maja. Pri Rennerjevem prihodu so se dogodili prizori, ki so vzbudili zanimanje Profesor Pinon se je prisrčno brigal za dobrobit avstrijske delegacije in je avstrijske publiciste predstavljal francoskim s besedami »Voila da conferece« (ovo srčno dragi kolegov). V nasprotju z drugimi so se pa Lahi držali jako mrzlo in godrnjali nad francosko ljubeznjivostjo Francozi so Rennerju ob prihodu takoj citirali njegove lastne besede o samoodloži narodov (1918 stran 250), da se Avstrija ne sme pustiti usrkati od Nemčije, Renner je bil v zadregi in je govoril o novih časih, zlasti radi sovražnega zadržanja Jugoslovonom, iz Čehov.

NOVA SITNOST?

Lucerna, 16. maja. Romunski Krogli trde, da nameravajo romunski delegati zapustiti Pariz, če ostane pri sedanjem sklepu glede delitve Banata, ki ga dobimo po večini mi.

NOV PREDLOG GLEDE REKE.

Pariz, 16. maja. opolnoči. — Vprašanje Reke še vedno ni rešeno, toda od vseh strani zatrjujejo, da je rešitev pred duri. Clemenceau je danes jutraj sprejel Orlando in Sonnina. Kolonialne zahteve Lahov so že bile v pretresu. Po »Temps« se zdi, da prevladuje nova tendenca v vprašanju Reke, in sicer naj bi se priredil neoficielen razgovor med jugoslovanskimi in laškimi zastopniki. Glede Reke je najnovejši predlog, da bi Reka in Sušak bila razdeljena v tri dele. Sušak bi prišel pod jugoslovansko suvereniteto, mesto Reka pa pod laško. Laha bi bila razdeljena na dva dela. Zapadni del bi bil prepuščen Italiji, pa bi ostal v uporabo Jugoslaviji brez pridržkov, za najemno pogodbo za 99 let. Najemni teritorij bi upravljala mešana jugoslovansko - laška oblast. — Po »Chicago Tribune« je odbor Petrice včeraj razmotrival bolgarsko mejo. Pred končno odločitvijo se udeležijo arški, romunski in grški delegati. — »Journal des Debats« objavlja Trumbičevo izjavo o Reki. Naglašja končne meje jugoslovanskih zahtev. Trumbić predlaga takšno rešitev, da zapuste čete sporno ozemlje, ki ga prevzame v upravo Zveza narodov in organizira v njih plebišci v vsaki prejšnji administrativni in geografski enoti (kronovini). Na ta način bi Italija lahko anektirala svoje, ne da bi ostal ob Jadranu kakršnokoli treditentem.

(Naše poročila iz Beograda in Zagreba.)

POLITIKA V BOSNI.

Sarajevo, 15. maja. Politično življenje v Bosni se živahno razvija. Skoral vsak večer prirejajo tako demokrati kakor radikalci sestanke in manjše shode. Ker je banjetuški dnevnik prešel v naše roke, hočejo tudi radikalci ustanoviti svoje glasilo. — Sarajevski mestni svet je sklenil demisionirati, če ne bo vlada razpisala novih volitev v mestu.

BORBA ZA DRŽAVO? — BURNI SEJA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

Beograd, 16. maja. Današnja seja Narodnega predstavništva je dovela napetost med staroradikalci in demokrati do viška. Staroradikalci so zbornali skupaj vse svoje ljudi; priiskali so tudi na klube, od katerih so upali, da bodo glasovali s njimi, naj pozovejo svoje pristaje do zadnjega k seji. Tako so Starčevićanci hrzjavno poklicali večje število svojih poslancev, ki so se mudili v Zagrebu ali drugod po Hrvatskem. En Starčevićanec se je res nalašč sate pripeljal v Beograd.

Sejo je otvoril podpredsednik Šeriber ob 16. uri. Zapisnik zadnje seje se je sprejel brez opazke. Na ministrskih klopih sedijo ministri: Frišbivčič, dr. Kramer, dr. Korčič, dr. Nitič, Belovčić, Kapetanović, dr. Poljak in Marinković. Predsednik nameni, da je ...

Karl Triller pa da je odločil mandat.

Zbornica preide nato na dnevni red: Glasovanje o voljevnosti ali nevoljevnosti spornih treh mandatov in sicer dr. Jočića, Saviča in Vujčiča. Na predlog radikalnih poslancev se vrši glasovanje poimenaki. V sobotku glasovanja se člani jugoslovanskega kluba korporativno dvignejo s svojih mest in odidejo iz dvorane. Med glasovanjem je vladala velika napetost. Mnogo poslancev je imelo pred seboj imenike poslancev, kjer so imeli razbeležene glasove za in proti. Vselej razburjenosti, ki je vladala v zbornici, je trpelo glasovanje razmeroma dolgo. Ko se je predsednik pripravil, da naznaní rezultat glasovanja, je prispela napetost na višek. Burno odobravanje je sledilo naznanilu, da je druga točka verifikacijskega poročila sprejeta in da so s tem rasveljavljeni trije mandati. Glasovalo je 143 poslancev, od teh 85 za predlog, a 58 proti predlogu. Proti so glasovali razum radikalcev še Starčevićand, skupina liberalcev okrog Ribarova ter socialni demokrati. Ti pač ne toliko iz prepričanja kakor iz solidarnosti za svoje tovariše Kneževiče iz Vojvodine. S svojo odsotnostjo so indirektno podpirali Starčevićance tudi člani jugoslovanskega kluba. Rezultat glasovanja so pozdravili demokrati z oduševljenim aplavzom. Številke govore dovolj jasno. Če bi bila tudi Koroščeva skupina glasovala za staroradikalca, bi bili tudi ostali v manjšini. To pa je njihove najnovejše zaveznike v starčevićanskih vrstah tembolj razjarilo. V svoji onemogli jezi so hoteli glasovanje na ta ali oni način z naravnost smešnimi argumenti razveljaviti in popraviti svojo postojanko. Tako npr. je zahteval poslanec Miletič od predsednika izjavo, ali je sploh navzoča dovoljno število poslancev, da se je moglo glasovanje vršiti. Predsednik Ribarja je spravilo to vprašanje sprva malo v zadrego, ker ni imel na razpolago točnega seznama članov N. P. Toda izobren advokat, poslanec dr.

Pešič ga je dobro izbral s tem, da ga je opozoril na poročilo verifikacijskega odseka, ki je ravno ležalo na predsednikovi mizi. Po tem poročilu je bilo 250 mandatov že od prvga početka overovljenih, 28-im, ki sicer še niso overovljeni, pa je priznana pravica, da se sme udeležiti glasovanja, tako da je znašal takomenovani forum 189 glasov. Ker pa je glasovalo 143 poslancev, tudi nagajivo vprašanje dr. Meletiča glasovanja ni moglo popraviti. Nato so začeli dvomiti starčevićanci o upravičenosti onih mandatov, ki jih je določilo Narodno Viječe v Zagrebu. Poslanec Miletič je namreč vprašal ministra Pribičevića, ali je podpisoval dotične verodajnice kot minister ali kot član predsedstva Narodnega Viječa. Minister Pribičević je bil prisiljen trikrat poseči v debato in razlagati, na kak način in na podlagi katerih dogovorov je Narodno Viječe določilo mandate. Po dolgem prerekanju je bila seja ob 19- uri zaključena in prihodnja sklicana na sredo ob 16- uri. Na dnevnem redu: nadaljevanje razprave o poročilu verifikacijskega odseka.

MINISTRKA KRIZA.

Beograd, 16. maja. Parlamentarni krogi so v zadnjih dneh mnogo govorili o predstoječi ministriški krizi. Te govorice so nastale radi sporov med demokrati in radikali, ki so se v zadnjem času vedno bolj poostriili. Pripovedujejo se nadalje, da so v samem kabinetu nastale velike diference glede agrarne reforme, ker hočejo staroradikalci (Pašičevci) čestiti veleposestnike, demokrati pa zahtevajo izvršitev agrarne reforme. Vendar pa vzklik ostrim nasprotnostvom do danes ministrske krize še ni, zlasti radi nejasnega zunanega položaja. Kriza je pa samo odložena. DEMOKRATI ZA ZNIŽANJE VOZNIH CEN.

Beograd, 16. maja. Prometni odsek Demokratskega kluba je sklenil interpelirati radi postopanja ministrskega saobračaja proti povišanju tarifov brez sodelovanja Narodnega Predstavni-

štva. Klub zahteva smižanje sedanjih tarifov na Južni Sloveniji na eno višino, kakor so v Nemški Avstriji, tako da bi povisek mesto sedanjih 200% znašal nasproti prejšnjim tarifom v III- razredu 50%, v II- 60% in v I- 100%. Isto velja tudi za državne železnice.

NOVI SKOPI?

Reka, 16. maja. Laški listi javljajo, da bo imenovan tržaški škof dr. Karlin v Ljubljano, ljubljanski škof dr. Jeglič za vrhbosanskega nadbiskupa mesto pokojnega Stadlerja, gorški nadškof Sedei in poreški Pederzoli ostaneta na svojih dosedanjih mestih, glede Mahniča na Krku ni padla nobena odločitev, ravno tako se še ne ve, kdo bo naslednik dr. Karlina v Trstu.

ZADNJE SREDSTVO.

Baker, 16. maja. Lahi so začeli iz Reke izganjati Jugoslovane, mogoče radi eventualnega plebiscita.

AGRARNA REFORMA.

Virovitica, 16. maja. Virovitiški okraj je prvi, v katerem je agrarna reforma popolnoma provedena. 4500 orolov zemlje je razdeljene med kmete. V okraju vlada veliko zadovoljstvo.

JUGOSLOVANSKA MORNARICA.

Zagreb, 16. maja. »Jutranji List« javlja iz Kotora, da je tam nahajajoča se mornarica precej močna in da so te ladje določene od konference za jugoslovansko mornarico. V Kotoru se nahajajo 3 večje križarke po 8000 ton, 1 s 6000 in 2 po 5000 ton, 8 najmodernejših velikih torpednih rušilcev, 40 torpedovk in 12 podmornic. Razven tega se nahaja v Kotoru 22 trgovskih ladij.

POIZKUS Z NEDOSTATNIMI SREDSTVI.

Beograd, 17. maja. K zadnji seji je se pripomnilo, da se je na strani radikalcev prikril pojavil nekak separatizem. Med bojem so namreč nekateri govorniki radikalnega kluba namigavali na to, da imajo oni več pravice kot N. P., ker so izvoljeni od stare srbske narodne skupščine, dočim so drugi poslanci imenovani brez pravne podlage. Ta poizkus ločitve je napravil deloma mučen, deloma smešen vtis, ker se je videlo, da ne prihaja iz sroca, ampak

samo iz tožnje, motati demokratom tolena pod nogo.

ODSEKI.

Beograd, 17. maja. V parlamentarni pavi: sobota, nedelja, ponedeljek in torek bodo zborovali razni odseki in razpravljali o zakonskih predlogih, ki so jih predložila razna ministrstva.

MINISTRSKI SVET.

Beograd, 17. maja. Danes je imel ministriški svet sejo in je razpravljalo o važnih finančnih vprašanjih, katera se rešujejo sedaj v Parizu. Ministriški svet je sklenil tozadevne instrukcije, ki se odposlajo našim mirovnim delegatom. Škoda, ki so jo sovražniki napravili v bivši kraljevini Srbiji, je cenjena na 8 milijard frankov, seveda pa je to samo stvarna škoda. Neprimerno večja je ona, ki so jo utrpeli Srbi v moralnem oziru. Grozovita je izguba na prebivalstvu. Srbija je izgubila nad eno tretino svojega prebivalstva. Te številke postanejo še mnogo groznejše, ako se pomisli, da je po uradni statistiki poginilo od moškega prebivalstva v starosti od 18. do 60. leta nad 62%.

UČITELJSTVO.

Beograd, 17. maja. Na predlog ministra prosvete je ministriški svet odobril zakonski projekt, ki odpravlja celibat ljudskoškolskih učiteljc. Kakor čujemo, bo učiteljsko vprašanje rešeno v celi državi po slovenskem vzoru. Učiteljstvo pride v B-razred državnih uradnikov (državni uradniki s srednješkolsko maturo) in bo za naprej vsaka razlika med njimi in državnimi uradniki tega razreda izbrisana.

(Poročila Ljubli. dopisnega urada.)

NA FRONTI.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 17. t. m. ob pol 12. dopoldne iz uradnega vira: Dne 16. maja ob 17. uri je nemška artiljerija oddala 15 strelcev na naše postojanke severno Jezerskega Sedla, ob 15. uri pa nekaj strelcev v smeri iz Spodnjega Dravograda na Sent Janž. 4 nemški aeroplani so danes ob 8. uri zjutraj pluli nad Slovenigradcem.

Poizvedbe.

Prošnja. Prosim dotičnika, ki je našel album raznih slik in jugoslovanskih vzorcev pirotskih čilimov, da mi

to vrne. Album ima na prvi strani sliko Vuka Karadžića, na drugi Petroviča Njegoša, Račić Božo, Gruberjevo nabrežje 18.

Kanarček ušel Elizabetna cesta št. 6/II. Najditelju dobra nagrada.

Pogreba se 18letni deček črnih las, nosi kratke hlače s rjavimi križci, čepico, jopo, telovnik ima zelenkasto. S seboj je imel šolske knjige. Kdor bi kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti družini Zbogarjevi na Trnovskem pristanu šte. 4 v Ljubljani.

Naša sta se na Cozjov cesti ključa na obodcu. Dobiti ju je na Mirju 2.-4. Našel se je v sredo 14. maja 1919 v Sv. Jakoba okraju »vizitiere« s malo vsebino denarja. Dobi se pri Milanu Sterlekar, Mestna hranilnica Ljubljanske.

Gizela društvo vzajemne zavarovalnice na življenje in opremo nevest ravnateljstva na Dunaju ter podružnic v Gradcu in Trstu zastopstvo in vplačila premlji za celo Slovenijo, se nahaja v Ljubljani, Streliška ulica št. 22, I. nadst. Več glej Kr. SHS uradni list št. 81 od 26. aprila 1919.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastalina in tisk »Narodne tiskarne«.

Spomin na razburljivo dogodke ima pri marsikaterih osebah kot posledico nervoznost in pomanjkanje spanja. Zamoremo pa svoje živce kmalu pomiriti in zaželjeno spanje najti, ako rabimo Fellerjevo dobro dišečo živce pomirujočo »Elsa-fluid«. 6 dvojnatih steklenic ali 2 specialni steklenici tega tudi pri bolečinah odpravljajočem obdrgnjenju blagodejnega domačega sredstva pošlje za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 238 (Hrvatsko). Od mnogih zdravnikov priporočeno. Obenem se zamore naročiti Fellerjevo mlo odvajajočo Rhabarbara »Elsa-krožlice«. 6 skatlic 12 K. Omot i poštarina se doduše računaju posebno, ali najefitnije, što se više dakle na jedanputa naruči, tim se više prištedi.

1000 m 3 drva ob železnice takoj naprodaj. Kje, pove uprav. Slov. naroda. 5214

Otroški sporniki vozček, dobro ohranjen, se kupi. Poljanska cesta št. 20, prihitje, desno.

Naprodaj sta dve visoki omari za obdelavo leko, z dvojnimi vratmi. Ogledata se lahko v ponedeljek popoldne pri hišniku Gradšče 10. 5231

Pređa se dober beancinov motor, 5 HP sedaj še stoječ. Vpraša se pri Ivan Rebecu, ključavničarski mojster, Celje. 5206

Vizigalnik na bencin in kamenčki so naprodaj na drobno in debelo pri F. K. Kaiser, pekar, Seienburgova ulica št. 6. 5123

Surekovega semena potrebuje ravnateljstvo graščine Rogatec. Ponudbe s ceno takoj na ta naslov. 5159

Natakarški vajenec lepega vedenja in poštenih staršev se sprejme za kolodv. restavracijo na Jesenicah. Istotam se sprejme donosalec (Speisenträger). 4978

Vila v ljubljanski okolici naprodaj. Ponudbe pod »Vila« na anončni ekspedicijo AL. MATELIČ, Ljubljana. 5114

Vilo ali majhen gradit z vrtom ali parkom v ljubljanski okolici kupim takoj. N. N. Ponudbe pod sifro »Gradit 6« na upravnistvo našega lista. 4921

Podkovski kovač se išče. Za samce stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Zglasti se je pri vratarju mestne pristave: Cesta na Kodeljevo 8. 5150

Škrlin, zubar na Reči, traži inteligentnjo žensku k troje dece (otroka) i jednu uvezbanu danteuse. Ponudbe ev. sa fotografijom poslati na G. Aleksandra Gavala, Zagreb, Zrinjski trg 3. 5130

Milka, sabajam se začasno v Slovenjem, građa na Štajerskem, piši poštno-stažno »Jvan«. 5228

Pisarniška mot. železninske stroke se sprejme. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5106

100 K nagrade, kdor mi preskrbi sobo v bližini Zvezde v 4 do 5 tednih. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 5188

Die Arche, roman, izšel menda v Ulm, steinovi založbi želim kupiti. Prinesite v uprav. Slov. Naroda. 5229

Pređa se par hi belega vina, pristen, bizen, cena po dopisu. Oskar Čerčič posestnik, Sv. Peter pod Sv. Goro. 5092

Kuharica, že v letih išče službe za celozgodovinsko, kopalno banjo in šivalni stroj. Ponudbe pod »Kupčija/5130« na uprav. Slov. Naroda. 5136

Dobro ohranjena poslovna policja in landauer za 4 osebe je na naprodaj. Natančnejša pojasnila v Fračičkaski ulici št. 8/L. 5143

Lepo stanovanje 2 sobi in kuhinja s pritlikinami oddam proti sigurno posejnim 20.000 K po dogovoru. Ponudbe pod »Mira stranka« poštno ločite, Ljubljana. 5148

Kupujem surekov lex, jelka, hrastov in bukov bodi si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naznanjajo na V. SCAONETTI, parna žaga za drž. kovo odvorom, Ljubljana. 3048

Iščem sobo proti dobri nagradi. Naslov pove uprav. Sl. Naroda. 5226

Kupljo se marketne delčice za večji prostor. Ponudbe na poštni predal »27«. 5134

Pređa se trgovina v Ljubljani, na zelo prometnem kraju s popolnim inventarjem. Naslov pove uprav. »Slov. Naroda. 5192

Dobre krojaške pomočnice sprejme takoj Jos. Rojina, Ljubljana, Franca Jožeta cesta 3. 5179

Išče se strokovne izobražena vezilja proti dobremu plačilu za modni salon Michalček, Ljagarjeva ul. št. 2. 5125

Mizar z lastnim orodjem, se sprejme v delo za 2-3 mesece, event. za stalno. Predstaviti se v pisarni »Hotela Sien«. 5135

Iščem učiteljico, (če možno Francozico) za poučevanje francoskega jezika. Visokost honorarja postanska stvar. Ponudbe na upravnistvo Slov. Naroda pod »Banks/5128«. 5128

Sedlar, koji je vajen lakiranja in tavanjar, pečenja vose, se išče. Stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Zglasti se je pri vratarju. Gesta na Kodeljevo 8, Ljubljana. 5151

Pohištvo v vseh modernih slogih priporoča po zmerni ceni Frau Škalar, Ljubljana, Maska c. 16. Stanovanje in pohištvene stvari mizarstva. Kupujem tudi les vsake vrste. 1072

Lepo možko obleko, kdor se skrbi za 2 osebi stanovanje dveh do treh sob z vsem in elektr. razsvetljavo, za avgust. Ponudbe pod dve osebi — poštno ločite Ljubljana I. V. 593

Sprejemata se proti dobri plači dva mizarska in izurjena mizarstva pomočnika za delo pri strojih. Hrano in stanovanje imata lahko pri mojstru. Strojne mizarstvo Andrej Kregar, Vizmarjeva št. 7id. 5080

Kot vodjo izvrstno vpejlane lesne industrije dustrije iščem družabnika z deležem vsaj K 20.000, večšega mizarске stroke v večjem obsegu. Ponudbe na upr. Slov. Nar. pod »Lesna industrija/4998«. 4905

Bomžica učiteljica Govori slovensko, nemško, laško. Poni v klavirju za začetnika. Pripravlja za izpite Pomaga zaostalam. Nastop in koj. Naslov na »Slovenski Narod« pod Marijiva učiteljica. 5186

Srbija, trgovski prtnik, traži samelčenca za državo S.H.S. Svestrano trgovski sročarstvo. Prisilio bi i glavno zastopstvo eventualno i tvorilico stvaritve večja tvrdisa ili tvorilica se sedišče na Beogradu ili Zemunu. Adresa teži i upravništvo Slov. naroda. 5306

Novi kralji za stanovanje, strojeplje, kmetijsko posajanje in trgovsko pismo, začetnike in navdane knjigovodstvo, dvoje in američansko knjigovodstvo, kmetijsko in nemško jezik, graditico 2. junija 1919 in trajajo 4 mesece. Prospekti brez plačila. Zabeleženo učiteljice Legat v Mariboru, Votrbojina ulica 17, I. 5239

2 spolna prevodna brava, samostojna davca ter 2 spretni damski kizirici za valjenje tkanin (Narurvelten) in negovanje rok se sprejmo za cenojo 1919 v Rogozni Sletski Zagorovine se vnoita plača; pogoj znanje slovenskine, in nemščine. Dopol na L. Danier, mpt. št. 12. 5239

Konec se sprejme v trgovino mešanega blaga. IVAN SLAVINEC, Smartno pri Ljubli. 5191

Krojaški pomočnik s plačo I. razreda se sprejme takoj. Naslov pove uprav. Slov. Nar. 5055

Sprejme se učenka za šivanje perila pri L. Habbe, Kopaška ulica št. 12. 5014

Pisalni stroj, najboljšeg sestava, sasma nov ili malo rabljen zelo lepo kupiti. Ponudbe trvtci Schwarzert drg, Zagreb, Preradovičeva I. 3347

Sprejme se takoj v kmetičarski pomočnik pri tvrđji Josip Rebet, Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 9. 5125

Eleganten gij in hantilček se takoj kupi. Ponudbe z navdobe cene pod sifro: »Poni/4916«. 5216

Na prodaj sta dve dobre ohranjeni lekol: možko in damsko. Poizvedbe naj se naslovijajo pod »poštno ločite Domzale 12«. 5222

Kupijarica in trgovina s papirjem v Celju se prodaja takoj. Cenj. vprašanja na Jurij Adlor, Celja, Glavni trg št. 17. 5160

Pređa se več možkih hlač malo pooblenih, nova športna obleka za 14-15 letnega dečka. Poizve se: Kolizeška ulica 12, podprihitje. Vila Roza. 5145

Damsko kolo se prodaja znska »Waffenrad«, zelo dobro ohranjeno. Ogleda se v nedeljo od 10-11. ure predpoldne Wolfova ulica 10. II. nadstropje Seljak. 5277

Kdo pojde v Trst, da bi mi prinesel nekaj, seboj nekaj mojega blaga (kolo, parilo, knjige itd.) Plačan K 200.— nagrade in stroške. Ponudbe na uprav. pod sifro: »Trst/5215«. 5215

Išče se strojniki za na Hrvaško, ki se razume na električne in na vse stroje za drva in žage. Ponudbe z navdobo plače, nastopa službe in referencami na uprav. Slovenskega Naroda pod »Strojnik/5075«. 5075

Za fabrikabijo kemičnih preparatov se išče v nakup skladišča s skladiščni posloje šči v ljubljanski okolici. Ponudbe pod »Kemična tovarna 08/5108« na upr. Sl. Nar. 5158

Samostojnega izdelovalca topic vojaških in športnih, išče za takojšnji vstop tvrđica Ignac Bašič, Maribor, Tegetkova cesta 34. 5194

Išče se 5 kraljčev za lastne kroje izvoz klad iz gozdov. Mesečna plača 250 K hrana in stanovanje. Pisemne prijave na »Srvanska cestopisna banka kamni odlo Zagreb«. 5007

28 let stara, prijetne zunanjosti, sigurnega nastopa, zmožna polg stov. in nasa. jezika, trdi obratavna, v govoru in pisavi, z večšico pisarniškega posla ter vajena obhajanja s strankami, 1822 primerno obhajanje, najraje izven Ljubljane. Ponudbe pod »Pridan ljubljana« na uprav. tega lista: 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

28 let stara, prijetne zunanjosti, sigurnega nastopa, zmožna polg stov. in nasa. jezika, trdi obratavna, v govoru in pisavi, z večšico pisarniškega posla ter vajena obhajanja s strankami, 1822 primerno obhajanje, najraje izven Ljubljane. Ponudbe pod »Pridan ljubljana« na uprav. tega lista: 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

Proda se kolo, (Waffenrad), dobro ohranjeno. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5103

Kupi se pražnik za žitno kavo in sicer v dobrem stanju. Ponudbe pod »Pražnik I/5225« na upr. Slov. Naroda. 5225

Več krojaških pomočnikov se sprejme takoj za veliko in malo delo pri Simon Klamanek, Seienburgova ul. 6. 5018

Izurjena šivilja in učenka se sprejmeta takoj. — Fani Mikšič, krojačica Stari trg I/III. 5052

Sprejme se nekaj delavcev izvežbanih v narpri cementnih cevi. Delo tudi v akordu. Ivan Ogrin, stavbenik, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8. 5173

Sveža jajca v originalnih zabojih à 1440 komadov prodaja po 70 vinarjev i komad pri osebnem prevzemanju ali plačilo naprej Em. Suppaz, Rogatec Sp. Štajerska. 3411

Trehan za tri slavenske kuče svega tri služavke za sve. Ponudbe molim na adresu Olga ud. gr. Mišica Krso, Novi Sad, Tekehi hure al. broj. 31. 5169

Proda se kopalni stroj, zelo dober aparat za odstraniti revmatizem in druge bolezni. Cena po dogovoru. Poizve se Bleiweisova cesta 9/III. 5199

Proda se Brežična sklopna kamera Hüttig, 9x12, zapor na zev, objektiv f: 6, 5 v polžnici, 3 kasete. K 310.— Kje pove upravnistvo Slov. Naroda. 5211

Prodajalca želi vstopiti v trgovino s mešanim blagom najraje gre na deželo a gre tudi v mesto. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5200

Sprejme se več mizarških pomočnikov s hrano in stanovanjem ter dobro plačo. Zglasti se je osebo ali pisemno pri Frau Kushtler, parsa žaga in mizarstvo Litija. 5219

Strojarna z elektr. pogonom, novi promet, v sredini mesta se prodaje radi drugega podjetja. Pobjiže Josip Robt, slaščičar, Sarajeva, Ferbašje 40. 5131

Sprejme se krepak učenc. staršev s primerno šolsko izobrazbo v trgovino z mešanim blagom in železino v večjem prometnem trgu. Naslov pove upravnistvo Slov. Nar. 5024

Tovarnica z vodna ali parno silo na Kranjskem išče se v nakup, kupi se tudi parni kotel v dobrem stanju. Ponudbe pod »Tovarnica 3/5128« na upr. Slov. Naroda. 5133

Poštna ženska, se premlada, ki bi vodila gospodinjstvo, se sprejme na posestvo blizu Ljubljane. Znanstbi morala kuhati za družino, oskrbovati vrtove in kuretno. Katere znajo boljše kuho in likati perilo, imajo prednost. Naslov v uprav. Slov. Nar. 5142

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod »Zala sroba« na anončni »Slovenski Narod« Ljubljana. 5224

Dobro žanito posnila! Trgovca, samostojnega davca v 34 letu s K 30.000.— premoženja, prijetne zunanjosti, želi stanja v svrhu takojšnjega izstopa z gospod. ali vdova, se nad 35 let. Prednost imajo trg. in. goštilniške z domom. Cenj. ponudbe s sliko se pred pod

150 hl rdečega in belega vina
naprodaj po zmernih cenah. Odda se v manjših množinah. Neuvoljave upravištvo Slov. Naroda. 5165

Preprodajalci!
Kremo za čevlje, vazelino za čevlje, cigaretni papir, cigaretna tulčica, pisemski papir v mapah, fino toaletno milo in drugo blago dobite pri

Mahler i Oplatka
agenturni i komisionalni poslo Zagreb
Jelačićev trg 28 (poleg Narodne kavarne).

Trgovci, Pozor!
Nudim brezobvezno dokler zaloga: la 66%, jedrnatu mlo v kosih po 500 gr. po K 8 20 za komad. la. 66%, mlo za britje v kosih po 100 gr. po K 2-60 za komad. la. 50% toaletno milo v kosih po 100 gr. do K 2— za komad. Naročila od 5 kg naprej se izvršujejo po povzetju in plačilu naprej. Franc Oset, veletrgovac Vransko pri Celju. 5153

Kupujem:
smrekovo lubje
čreslo, les za jame.
Prosimo ponudbe s skrajno ceno!
Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Moderno zimsko plašče
kostume, krila, 2852
BLUZE in drugo damsko konfekcijo. Otroške obleke za dečke in deklice. Kožuhovino, Sportne in modne predmete
priporoča po zmernih cenah
M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

STAMPILJE
Anton Černe
GRAVEUR
in
Ljubljana, Dvorni trg št. 1

SLIVOVKO
rum, vermut vino, razna vina
v sodih in fino belo in črno staro VINO za steklenice
prodaja po ugodnih cenah tvrdka
Br. Novakovič, Ljubljana.
Marije Terezije cesta št. 13 (Koliže). 3685

Miši - podgane stenice - ščurki
In vsa zalega mora poginati ako upotrebite moja najboljša iskušena in povsod hvaljena sredstva kakor: proti poljskim mišim 5 K, za podgane in miši stane K 5—; za ščurke K 5—; tinktura za stenice K 2—; posebna močna tinktura za stenice K 5—; uničevalec moljev K 2—; prašek proti mrčesom 250 in 5 K; tinktura proti všem pri ljudeh 8 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obliki in perilu 3 K; tinktura za bolhe pri pseh K 1-60; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jankov, Zagreb 18., Petrinjska ulica 3.

RAZGLEDNICE
umetniške in pokrajinske
se dobe v veliki izbiri v
„Narodni knjigarni“
Prešernova ul. 7.

delavca
sprejme Nar. tiskarna.

zidarjev in delavcev
Sprejme se takoj v
ozir. zid. akordanta za dela v Ljubljani ali Trbovljah. Za hrano in stanovanje je preskrbljeno. Zglasi se je osebno ali pisмено pri Stavbeni tvrdki Ivan Ogrič, Ljubljana, Grabrjevo nabrežje št. 8. 5057

Za naše meje.
Primorski Slovenci ostanejo zvesti Jago-slaviji.
Vsebuje sijajni govor Dr. Dinko Puca v Narodnem predstavnstvu. Cera 1 K 50 v. Čisti dohodek je namenjen šolskemu v zasadenem ozemlju. Naročuje se v knjigarni Schwentnerja.

Pestunjo
starejših let, popolnoma zanesljivo, iskren takoj. Lepo ravnanje in dobra oskrba. Imam deklico, ki že hodi in v juliju pričakujemo novorojenca. — Ponudbe pod naslov „Dobra služba/5117 na uprav. Slov. Naroda. 5117

Najceneje kupite drva
hrastova in mehta v 20 cm dolgih polenah, takoj uporabljiva za peč pri tvrdki
Vinko Vabič, žalec.
Razpošilja te cele vagona!
Zahtevajte ponudbo!

FOTO-ATELIJE „HELIOS“
Franca Jožefa cesta št. 3.
v slovenskih rokah
Prevzel Veljčan Bešter, fotograf ter se priporoča slavemu občinstvu

Vsakovrstne slamnike
priporočam gg. trgovcem in sl. občinstvu dalje tudi slavnate solne, predpralniške, slavnate podplate za čevlje. 864

Franjo Cerar,
govorna slamnikov v Slobu p. Domžale. Od postaje je 7 minut.

Josip Suchý
skladišče gosp. strojev - Zagreb, Sajmišče
kupi je pred prodajo od proizvajateljev: plugov navadnih in dvojnih hribovskih, z lesenim gredlom, brane diagonalne in travniške. Stikalnice za grozdje in sadje. Mlinice za grozdje in sadje. Cistilnice z 8-10 siti. Kovaške mehove. Kovaška nakovalna in privlake Crpalke s konico in cev!

NERVOZNE
boli, navale krvi, besanicu, migrene, prenapetost, tinitanje pred očmi, slabost očiju, šum u ušima, obustavlja Fellerov

Elza fluid
6 dvostrukih ili 2 specijalnih boca 19 Kruna. Staro prokušano tjerajuče, bljutavost i začepjenost odstranjujuće sredstvo su Fellerove naborbarove

Elsa-kroglice
6 kuglice K 9-50. edino pravi pri lekarnarju EVGEN V. FELLER, Stabica, Elza trg št. 238. Ovoj in poštarina se prilačunava posebej ali najceneje kolikor več torej kdo naroči obenan, več prilrani. IV

bičevnike
(gajbenične) gladike pripravljene na debelo (tridica) Družba Dobek, Ljubljana. Martinova cesta 15. 5088

Priporočilo!
V restavraciji hotela „Južni kolodvor“ v Kolodvorski ul. 43 se toči izvrstno samo blacelato in drugo štanjarske vina, belo po 12 kron in rdeče po 10 kron liter. Izborna kuhinja, točna postrežba. 5138

Tesarji in konjski blapec!
V trajno delo se vzame več tesarjev za v Ljubljano, Trbovlje ali Kočevje, kakor tudi blapec h konjem. Nastop takoj pri tvrdki Franc Martinec, mest. tesarški mojster, Ljubljana, Prule št. 1. Plača po dogovoru. 5127

St. 56. Lasestrižnik
Komad 28— in 3465 K. Zahtevajte veliki cenik s več nego 1000 artiklami brezplačno. 349
E. Luna, Maribor št. 74.

Gospodarska pisarna
Dr. Ivan Černe
Ljubljana, Miklošičeva c. 6.
bančna komisija, trgovske informacije, realitete, posojila, navetli in posredovanja v vseh gospodar. zadevah.
8—1/2, 3—5. Telefona 37.

Več krojaških pomočnikov
dobrih delavcev, za malo in veliko delo, proti jako dobri plači, se sprejme takoj v trgovini na Dvornem trgu št. 3. v Ljubljani. 5202

Zaloga pohištva in tapet
ERNST ZELENKA,
obnavljeno zaprtično izvedeno
Solska ulica 5 MARIBOR Gosposka ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo najraznovrstnejšega pohištva: spalnih, jedilnih sob klubnih garnitur, divanov, otoman, žime za madrace itd. 2236
Največja izbira. Zmerno ceno. Solidna postrežba

Ugodna naložitev kapitala!
Popolnoma opremljen HOTEL z živahnim prometom, pred vojno prezidan, ob železnici v južnoštajerskem mestu, s prostornimi stranskimi poslopji, vsled ugodne lege za vsako drugo podjetje pripraven, se prodaja pod ugodnimi pogoji. 5210
Naslov se izve v upravištstvu Slovenskega Naroda.

Obvestilo!
Vljudno naznanjamo, da smo prevzeli trgovino in delavnico od gosp. J. Hlavke v Ljubljani, Prešernova ulica 5. kjer bodemo kot prej prodajali in izdelovali kirurški instrumente, vse vrste ortopedičnih protez in bandaž, po zmernih cenah.
Priporočamo se gg. zdravnikom v Ljubljani in na deželi kakor tudi slav. občinstvu za nadaljnjo naklonjenost.
V LJUBLJANI, dne 15. maja 1919.

G. F. Jurásek
vplavalec klavirjev in trgovac z glasbilni
v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.
Prva ljubljanska specialna trgovina za vplavalec in popravila glasbil.

VINO
Nudim stare in novo vino po zmernih cenah. Družba Ogrič, Ljubljana. 4899

„Srna“
je razmeroma najcenejše mlo, kar je najpopolnejše kakovosti. Tovarnica mla in sode Igmar Feok, Kranj. Poskusni zaboji à 4 1/2 kg vsabine. 4980

Vino: slivovko, rum itd.
sodim po najnižjih cenah
Kupujem suhe gobe in dobre vreče.
M. RANT, KRANJ.
Zelo ugodno za trgovca kjer je izveva mitnice (transito)

tri velike kleti
(skladišča) zelo pripravne za vinsko kupčijo, hlev za 3 živine in velika shramba za mrvo se oddajo pri Fr. Iglič, trgovec in posestnik, Dolenjska cesta št. 64. 5116

moški in ženske
za prodajo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani in vseh večjih krajih Jugoslavije se sprejmejo takoj. Več se izve v upravištstvu „SLOVENSKEGA NARODA“

„Zdravilišče Rogaška Slatina“
Začetek zdravlilišča cesarje 15. maja 1919. Vsi zdravliliški pripomočki na razpolago. Živila so preskrbljena. Prospekte razpošilja in na vprašanja odgovarja ravnateljstvo državnega zdravlilišča Rogaška Slatina.

Prodajam več vagonov zadrževanja
v prečanem stanju. — Vprašanja na
FRANC OSET, veletrgovca, Vransko pri Celju.
Hrvatsko dioničko prometno društvo u Virovitici.
Zvonimirov trg 4. **kupuje** U vlastitoj kući,
2769 uz privatnu cijenu svaku količinu
Jelovih dasaka, letava i ostale gradje jelove.

Enonadstropna hiša
s 4 stanovanji, vrtom in 3 orali lepo zaraščene gozda, v Ljubljani ob Poljanskem mestu, 5185
naprodaj.
Posređovalci izključeni. Poizve se v uprav. Slovenskega Naroda.

Tvrđka
J. Goljevšček
Ljubljana, Kolodvorska ulica 34./1.
ponudi iz lastne tovarne v Trebnjem hrastove deščice (parkete) na drobno in debelo. Pri naročilu večje množine, v celih žel. vozovih, ugodnejše cene. 4882

A. Mušič
preje FR. HOPP,
LJUBLJANA,
Šteinsbergova ul. 6.
Najstarejša trgovina glasbil, strun, gramofonov in glasbenih potrebščin vseh vrst. Popravila v lastni delavnici strokovno in cenovno.

Elektrotehniški in inštalacijski urad
VLADIMIR NOVAK - ZAGREB
Frankopanska ul. 8. Telef. 3-31. (Palača Hotel Imperia).
Tovarniško skladišče vsega električnega materijala, motorjev, dynamo-strojev in ostalih električnih strojev. Poseben oddelak za urejanje kinematografov in kompletne centrale. Prevzema premontriranje izgorelih motorjev in dynamo-strojev. Zunanje naročbe se opravljajo takoj solidno in po zmernih cenah. — Troškovniki in načrti se izvršujejo na zahtevo takoj.

Što je „Salvator“ vinovica?
Ve postoji sredstvo koje bi u bezbrojnim slučajevima tako brzo i uspešno djelovalo kao „SALVATOR“ vinovica.
Boli reumatizma, kostiju, zglobova, isijasa, neuralgije itd. ublažuje. Boli če dapače posve izbezumlj i sa najkraćem rokom budete li bolna mjesta redovito natirali sa „Salvator“ vinovik com. — Tko trpi na nervoznoj glavobolji, migreni, trganju, besu svjesti, zumbolji, vratobolji itd. neka pomisli „Salvator“ vinovica — sa svježom vodom i obloži bolno mjesto, izčežnuti će boli vrlo brzo. Nakon napornog hoda ili rada, batarite mišice, osvježiti će Vam tielo. „Salvator“ vinovica — jest važno sredstvo za ispiranje astiju jer osvježuje i razkužuje usta i grlo. 1664
S. Mittelbach, „Salvator“ Itekma i drugija Zagreb, Jelačićev trg 2.

Izvozna i uvozna tvrtka
Lavoslav Poljak i drug
Središnica: SPLIT, Dalmacija.
Podružnice: Rijeka, Makarska, Beč (Wien) I. Rotenturmstrasse 11.
Bavi se same na velike —
izvozom i kupovanjem svih domaćih zemaljskih proizvoda, južnog voća, žitarica, ljekovitih bilja, eteričnih i jestivih ulja itd.
uvezom i prodajom: inozemnih proizvoda, svakovrsne prekomorske robe itd.
3533 **Brzojavni naslov: Poljakdrug.**

RAZGLEDNICE
umetniške in pokrajinske
se dobe v veliki izbiri v
„Narodni knjigarni“
Prešernova ul. 7.

NERVOZNE
boli, navale krvi, besanicu, migrene, prenapetost, tinitanje pred očmi, slabost očiju, šum u ušima, obustavlja Fellerov

Obvestilo!
Vljudno naznanjamo, da smo prevzeli trgovino in delavnico od gosp. J. Hlavke v Ljubljani, Prešernova ulica 5. kjer bodemo kot prej prodajali in izdelovali kirurški instrumente, vse vrste ortopedičnih protez in bandaž, po zmernih cenah.
Priporočamo se gg. zdravnikom v Ljubljani in na deželi kakor tudi slav. občinstvu za nadaljnjo naklonjenost.
V LJUBLJANI, dne 15. maja 1919.

G. F. Jurásek
vplavalec klavirjev in trgovac z glasbilni
v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.
Prva ljubljanska specialna trgovina za vplavalec in popravila glasbil.

Izvozna i uvozna tvrtka
Lavoslav Poljak i drug
Središnica: SPLIT, Dalmacija.
Podružnice: Rijeka, Makarska, Beč (Wien) I. Rotenturmstrasse 11.
Bavi se same na velike —
izvozom i kupovanjem svih domaćih zemaljskih proizvoda, južnog voća, žitarica, ljekovitih bilja, eteričnih i jestivih ulja itd.
uvezom i prodajom: inozemnih proizvoda, svakovrsne prekomorske robe itd.
3533 **Brzojavni naslov: Poljakdrug.**

Zdravilišče Rogaška Slatina
Najmod. in najprijetnijanje zdravlilišče v Jugoslaviji.
Naravni žveplenokislogrenki vreči. Nedosežno zdravlilišče za bolezni želodca, črevesa, jeter in ledvic. Zdravlilišče za bolezni presnavljanja (diabetes, debelost) in p utike (arthritis urica). Moderno kopsatišče z vsemi hydromehano-terapijskimi procedurami. — Dijetetično sanatorij za bolne na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in za diabetičarje pod vodstvom strokovnjaka dr. Lavriča iz šole svetovnoznanega profesorja dr. Noordena. Vsakovrstne mineralne, solne in plavalne kopeli. — Terapevtske kure za kronične bolezni srca, klimatoterapija za nervozne, okrepčevalne kure za krvne bolezni in bledico (chlorose). Najboljše okrepčilo za rekonvalescente po številu moderno opremljenih hotelov in dependanc, krasni izprehodi in izleti v okolice. Za prehrano najbolj preskrbljeno; lastna kuhinja. — Prospekte razpošilja brezplačno na za vprašanja odgovarja

Ravnateljstvo državnega zdravlilišča Rogaška Slatina.

Glavnica: 200,000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Rezerva: okrog 150,000.000 kron.

Prežernova ulica št. 50, v lastnem posloplju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depozitov z vestno revizijo izračunih efektov; samostojna (Selo-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in prodajni vsake vrste; inkaso in oskrba mesic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisanja; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun l. t. d.

Živo apno, zidno in strešno opeko

(vse v celih vagonih), fini mizarški blaz (od 100 kg višje) posuja
Valentin Urbančič, Ljubljana, Blewkeova c. 18 (nasproti Rijeja).

Priporočila se tvrtka: **Josip Petelinc**
Ljubljana Sv. Petra nasip št. 7.
Tovarniška zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov, igel in oja, ter drugega galanterijskega in modnega blaga.
Večje množine pisemskega in pisarniškega papirja z ovitki v zalogi.

Naprodaj je velika obsežna trgovina

z mnogovrstnim blagom v nekem južnoštajerskem mestu ob železnici. — Prijazne ponudbe pod šifro „Plačilno zmožnost 8147“ blagovoljivo naj se naslovijo na upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Veletrgovina Isidora Schollera sin

Zagreb, Vlaška ul. 21.
Ustanovljeno 1883. Telefon 106.
Nudi svoje bogato skladišče: steirskih sveč, švedskih vžigalic žvepla (Floristella dvostruko rafinirane) smokve, mandljev namiznega olja, limon, rozin, popra, kave, suhih sliv, metel itd.
Cene zmerne! Zahtevajte ceniko.

DOXA ETERNA UNION OMEGA SCHAPFHAUSEN
URE ZA BIRMO
zlate verižice, obeski, uhani
F. ČUDEN SIN
Ljubljana, (nasproti glavne pošte).

IVAN JAX in sin

Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

— Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena leta 1867. — Vozenje poučujo brezplačno. —

Pisalni stroji „Adler“ | **Kolesa** iz prvih tovarn
Ceniki zastoj in franko. | Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Trgovina vina na veliko

Andrija Golubić

Zagreb, Jurišičeva ulica 10.

PRODAJE:

Vino belo in rdeče, staro in novo, moslavinsko, graševino. Rum najboljšje vrste do 40% jakosti, fini aroma, Slivovko lansko in dveletno, enkrat in dvakrat žgano, do 40% jakosti, od modrih bosanskih sliv, najboljših obče. Vse na vagon in manjših količinah, hitro in točno odpremljanje! Posređujem za vsakovrstno nabavo živil, gospodarskih proizvodov itd. — Zastopnik za Ljubljano in okolice
Ivan Koželj, Tržaška cesta št. 27.

Naznanilo otvoritve gostilne!

Naznanjam, da sem otvoril v hiši Komenskega ul. 26. (hiša Čamerik) gostilno ter se cenj. občinstvu za mnogobrojen obisk najtopleje priporočam
Konrad Brosovček.

! SVETLA !

Baterije, žarnice, elektrotehnični predmeti, (izdelek svetovne slovenske tvornice.) Generalna reprezentanca za en gros v kraljestvu SHS
JANKO POGACAR, ZAGREB, 1882
časno Ljubljana, Ilirska ulica št. 29/1.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spaln in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. Izvršitve po jako nizkih cenah pri tvrtki za pohištvo **KAREL PREIS**, Maribor, Steini trg 6.
Svoboden ogled! Ceniki zastoj!

Žvepleno kopališče

Varaždinske toplice (Hrvatska)

Železnica in poštna postaja, telefon, tramvaj.
Nov zdravilišni hotel (svratišče). — Elektr. razsvetljava.
Staroznano, radioaktivno zdravilišče z žveplom (Schwefel-Therm) + 80° C. priporočeno proti protinu, revmatizmu, išiasu i. t. d.
Zdravljenje s pitno vodo pri boleznih v vratu, grlu, prsih, jetrih, ledeni in črevesnih boleznih. Elektr. masaža, blatne, oglikovne kisle in solne kopeli. — Odprto celo leto. — Kraina okolica.
Med. oprema. Novi hoteli. Prospekti gratis. Zdravil. zdravnik Dr. J. Lochert.

DARUVAR

Slavonija

Radioaktivni topli izvori. Najuspešnejše liječanje: reumatizma, lediaca, posledica od raznih ozljeda, ženskih bolezni, slabokrvnosti i opče slabosti. 3707

Ugodno ljetovališče. Dobra opskrba!

Cijelu godinu otvoreno. — Glavna sezona od srbnja do rujna.

Nudiva

po najnižjih dnevnih cenah: slivovko, rum, brinjevec, pristni medicinski konjak, polinkovac Pokorny in razne druge likerje. — Marmelada jabolčna in slivna. — Slive bosanske, sveže, olje fino jedilno l. t. d. — Točna in solidna postrežba. — Vse od tukašnjega našega skladišča.

Samo na debelo.

Gregorc & Verlič

Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico št. 7. (prot Dugonj).

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Specijalno stavl. podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prezvana v strokovno izvršitev vse načrte stavbene inženirske stroke. Tehnična mnenja, zastopstvo strank v tehniških zadevah.

MILO

Prvovrstno prašno in toaletno milo ima v zalogi
Josip Rajšter, trgovec v Šoštanj.
— Zahigvijte vzorce in oferte. —

Trgovina J. DAVID & drug Trgovina

Basle, Svica

Izvoz za Srbijo, Hrvatsko in Slovenijo.

Čioke, vezanine, trakovi za čevlje, nogavice, ževiji, robci, gumbi za klopniki, kotonina, čokolada, mliho, olje, čaj, hranilne konzerve itd. po ugodnih cenah. — Brzojavni naslov: „Davis“. — Telefon 63-95. — Potniki, vpeljani in delavci, se iščejo povsodi, tjer še tvrtka ni zastopana.

Selce pri Crikvenici, Hrvatsko Primorje

HOTEL „ROKAN“

z vlastitim morskim, solčnim in pečnim kopališčem stavlja se 1. junija t. l. zopet v promet. — Izborna domača kuhinja. — Privata stanovanja. — Cene zmerne. — Pojasnila daje: občinsko poglavarstvo ali pa hotelir **Karel Dovečar.**

Sloviti zdravilni vrelci (kopališče)

Krapinske Toplice (Hrvatska)

zdravilo z zanesljivim uspehom vse vrste revmatičnih afekcij mišic in členkov, protin, vse živčne bolezni (ishias, nevastenjo, nevralgijo, histerijo, bolečine v hrbtenici), dalje vse kronične bolezni na ledicah in mehurju, zastrupljanje s kovinami in kožne bolezni. Pri ženskih boleznih vplivajo dobrodejno na nervozne pojave v klimakteriju, pri vnetih maternici ter eksudatih. **Watanabe** daje informacije in prospekte daje zastoj ravnateljstvo.

DROGERIJA J. C. KOTAR

LJUBLJANA
Wolfova ulica 3.
FOTOMANUFAKTURA

V ljubljanski okolici

najprimerneje med Škofjo Loko, Kamnikom, Litijo ali Šmarjem na Dolenjskem, iščem takoj v najem **majhno hišo ali vilo ali malo posestvo s pohištvo** na dve leti event. tudi na več ali manj časa. Neobhodno potrebno, da bi bil blizu velik gozd. — Ponudbe pod naslovom „Solidni najemnik/8119“ na uprav. „Slov. Naroda“.

ALFONZ BREZNIK

učitelj „Glasbene Matic“ in edini zapriščeni izvedenec dež. sodišča.
Največja in najposobnejša tvrtka in izposojalnica klavirjev, pianov in harmonijev. (Fürster, Bösendorfer, Hitzman, Steinhilber itd.)

Velikanska zaloga vseh glasbil, muzikalij in strun ::
LJUBLJANA,
Kongresni trg. št. 15.
(Nasproti nuske cerkve).
Popravila in ugaščevanja strokovnjaško in cenno.

Prijave na 4% posojilo na državne bone kraljestva SHS.

Sprejema član sindikata donarnih zavodov

Upisovanje se vrši od 23. aprila do 28. maja 1919. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Sarajevu, Celju in Mariboru. Upisovanje se vrši od 23. aprila do 28. maja 1919.